

RUOTSI

Opettajan opas

Sisko Harkoma

Kari Jukarainen

Carita Rosenberg-Wolff

Helsingissä

Kustannusosakeyhtiö Otava

Otavan asiakaspalvelu

Puh. 0800 17117
asiakaspalvelu@otava.fi

Tilaukset

Kirjavälitys Oy
Puh. 010 345 1520
Faksi 010 345 1454
kvtilaus@kirjavalitys.fi

1. painos

© 2013 Sisko Harkoma, Kari Jukarainen, Carita Rosenberg-Wolff ja Kustannusosakeyhtiö Otava

Toimitus: Titta Sevanto

Graafinen suunnittelu: Irja Louhio

Taitto: Aste Kirjat Oy / Jaakko Hämäläinen

Kopiointiehdot

Tämä teos on opettajan opas/opettajan kirja. Teos on suojattu tekijänoikeuslailla (404/61). Tekstisivujen valokopioiminen on kielletty, ellei valokopiointiin ole hankittu lupaa. Tarkista, onko oppilaitoksellanne voimassaoleva valokopiointilupa.

Lisätietoja luvista ja niiden sisällöstä antaa Kopiosto ry, www.kopiosto.fi/.

Teoksen kaikkien kalvopohjien ja kokeiden valokopiointi opetuskäyttöön on sallittua, mikäli oppilaitoksellanne on voimassaoleva valokopiointilupa.

Teoksen tai sen osan digitaalinen kopioiminen tai muuntelu on ehdottomasti kielletty.

ISBN 978-951-1-27037-9

Sisällys

Oppaan käyttäjälle	5
Valmistaudu yo-kirjoituksiin opettajan johdolla	6
Samannäköiset sanat – eri merkitys	6
Englannin kielen tepposia	7
Kotoiset ja salaperäiset sanat	9
Vaikka vai kiinni	10
Erilaisia ääniä	11
För ja kumppanit	12
Pohjola ja sen asukkaat	13
Myrkyllinen avioliitto	14
Kummallista taidetta	15
Tutut ja tuntemattomat	16
Saadut harvat lampaat	17
Vastuut ja vastaukset	18
Ajetaan laulellen jonossa	19
Tavat ja tottumukset	20
Suomen OLLA-verbin vastineita	21
Kielteinen merkitys ilman kieltosanaa	22
Erilaisuus ja samanlaisuus	23
Kulkeminen	24
Mielipiteitä, aikomuksia ja uskomuksia	26
Vastakohtia	27
Ska-apuverbin käyttö	28
Utan	29
Drygt – knappt	30
Säker – säkert	31
Redan – fortfarande	32
Pelätä – pelastaa	33
Kukaan ja koskaan	34
Vaihtaminen – muuttaminen	35
Tarjoaminen	36
Partikkeliverbit	37
Kiitoksia	39
 Lekar och roligheter	 40
Parpresentation	40
Kändisen	40
Ett vanligt liv	40
Två vanliga liv möts	41
Tjugo frågor (vad tänker jag på)	41

Kirjan tehtävien ratkaisut	42
I Temaord och läsförståelse	42
1. Sociala nätverk.....	42
2. Boende.....	43
3. Människa, utseende och kläder.....	46
4. Fritid och traditioner.....	49
5. Hälsa, sjukdomar och mat.....	51
6. Fortsatta studier och arbetsliv.....	53
7. Trafik och transport.....	55
8. Resor och sevärdheter.....	58
9. Natur och miljö.....	60
10. Medier och IT.....	61
11. Samhälle och ekonomi.....	64
12. Brott och straff.....	66
13. Mångkulturell vardag.....	69
14. Livssyn.....	71
III Hörförståelse	73
1. Bytesbörsen.....	73
2. Semester i stugbyn.....	73
3. Trafikmeddelanden.....	73
4. På järnvägsstationen.....	74
5. Väderrapporter.....	74
6. Juvelkuppen i Sverige.....	74
7. Helena och Joakim.....	74
8. Gränsfall.....	74
9. Konstiga lagar att se upp för under semester.....	75
10. Svenskarnas favoritmat på fartyget.....	75
11. Långsam tjej bortförd av polis.....	75
12. Vinterväder.....	75
13. Nyheter.....	76
14. Ett dygn i Finland.....	76
15. Kaffe.....	76
IV Grammatikövningar	77
1. Räkneord och sifferuttryck – Lukusanat ja numeroilmaukset.....	77
2. Pronomen – Pronominit.....	80
3. Substantiv – Substantiivit.....	84
4. Adjektiv – Adjektiivit.....	88
5. Adverb – Adverbit.....	91
6. Ordföljd – Sanajärjestys.....	96
7. Verb – Verbit.....	100
8. Prepositioner – Prepositiot.....	108
9. Repetition – Kokoavat tehtävät.....	110
Äänitekäsikirjoitukset	112

Oppaan käyttäjälle

Abi RUOTSI on tarkoitettu kertaus- ja harjoitusmateriaaliksi ruotsin kielen ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville. Se soveltuu sekä luokkatyöskentelyyn että itsenäiseen työskentelyyn. Abi RUOTSIN avulla opiskelija kertaan tehokkaasti kielen eri osa-alueita. Kirjassa painottuvat erityisesti käytännön kielenkäyttötilanteet, joita harjoitellaan sekä teemasananastotehtävissä että rakennetehtävissä.

Kirjassa on myös kuuntelutehtäviä, aiheita kirjallisiksi tehtäviksi, keskeiset kielioppiasiat sekä ohjeita ylioppilaskirjoituksiin. Toivomme, että kirjasta on hyötyä vielä jatko-opinnoissakin.

Ratkaisuvihko, joka on välttämätön itsenäisesti opiskelevalle, sisältää kirjan tehtävien ratkaisut selityksineen sekä kuullunymmärtämistehtävien äänitekäsikirjoitukset.

Tämä opas palvelee opettajaa, joka käyttää Abi RUOTSIA luokkaopetuksessa. Oppaan alkuun olemme koonneet vihjeitä ruotsin ylioppilaskokeeseen valmistautuvalle abiturientille. Materiaali kannattaa käsitellä ennen yo-kirjoituksia opettajan johdolla, koska se ei välttämättä avaudu opiskelijalle ilman opettajan opastusta. Tähän osioon on koottu sanoja ja sanontoja, joihin abien on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Opettaja voi osoittaa, kuinka tärkeää sekä yo-vihkon tekstien että oman tekstin huolellinen läpikäyminen on.

Tämän materiaalin lisäksi oppaassa ovat

- tehtävien ratkaisut heijastettavassa koossa
- kappaleisiin liittyvien kuuntelutehtävien kuuntelukäsikirjoitukset.

Toivomme, että materiaali innostaa abeja opiskelemaan ruotsia vielä yhden kurssin verran ja auttaa heitä saavuttamaan hyvän tuloksen ylioppilaskokeessa.

Tekijät

Valmistaudu yo-kirjoituksiin opettajan johdolla

Samannäköiset sanat – eri merkitys

Lue huolellisesti tekstinymmärtämistehtävät ja omat tuotoksesi.

Näissä sanoissa on helppo mennä sekaisin.

bära IV kantaa	bara vain
döda I tappaa	dö (ep.) kuolla
enda ainoa	ända jhk asti/saakka ändå kuitenkin
fly III paeta en fluga 1 karpänen, rusetti, ”mirri”	flyga IV lentää
flytta I muuttaa (paikasta toiseen)	flyta IV kellua, virrata
frisk, -t, -a terve	färsk, -t, -a tuore
ett glas 5 lasi	glass, -en jäätelö en klass 3 luokka
gläder (ep.) iloitsee (glädja, gläder, gladde, glatt)	kläder, -na vaatteet
gratis ilmainen	grattis onnea
gul, -t, -a keltainen	kul (tpm) kiva
kall, -t, -a kylmä	kal, -t, -a paljas, puuton, karu
ett krav 5 vaatimus	en grav 2 hauta
kräva II vaatia	gräva II kaivaa
ligga (ep.) maata, olla, sijaita	lägga (ep.) laittaa, panna, asettaa
ett ljud 5 ääni	ett ljus 5 valo, kynttilä
nu nyt	ny, nytt, nya uusi
pank rahaton	en bank 3 pankki
pruta I tinkiä	prutta I pieraista
en puss 2 pusu	en buss 2 bussi
resa II matkustaa, pystyttää	resa II sig kohota, nousta
sitta IV istua	sätta (ep.) laittaa, panna, asettaa
svart, svart, svarta musta	svår, svårt, svåra vaikea
säger (ep.) sanoo (säga, säger, sade, sagt)	säker (säk/er, -ert, -ra) varma saker (en sak 3) tavaroita, asioita
ett tåg 5 juna, kulkue	tog (ta, tar, tog, tagit) ottaa
en väg 2 tie	en vägg 2 seinä
en värk 3 kipu	ett verk 5 teos

Englannin kielen tepposia

Tässä taulukossa virheelliset muodot on merkitty tähdillä.

englanti	ruotsi	suomi
I <u>miss</u> you.	Jag <u>saknar</u> dig. *Ei: Jag missar dig.* MUTTA: Jag missade bussen i morse.	Kaipa sinua. MUTTA: Myöhästyin aamulla linja-autosta.
Please, <u>answer</u> my question.	Var snäll och <u>svara</u> på min fråga. *Ei: Var snäll och ansvara.* MUTTA: Lasse ansvarar för hela resan.	Ole hyvä ja vastaa kysymykseeni. MUTTA: Lasse on vastuussa koko matkasta.
This <u>means</u> trouble.	Det här <u>betyder</u> problem. *Ei: Det här menar problem.* MUTTA: Vad menar du med det där?	Tämä tietää ongelmia. MUTTA: Mitä tarkoitat tuolla?
I <u>think</u> it will be cloudy.	Jag <u>tror</u> det blir molnigt. *Ei: Jag tänker det blir molnigt.*	Luulen, että sää muuttuu pilviseksi.
<u>Two years ago</u> we moved to Sweden.	För två år <u>sedan</u> flyttade vi till Sverige. *Ei: Två år sedan flyttade vi till Sverige.*	Kaksi vuotta sitten muutimme Ruotsiin.
<u>There is</u> some food in the fridge.	Det <u>finns</u> mat i kylan. *Ei: Där finns mat i kylan.*	Jääkaapissa on ruokaa.
<u>There are</u> interesting shops in The Old Town.	<u>Det finns</u> intressanta butiker i Gamla Stan. *Ei: Där är intressanta butiker i Gamla Stan.*	Vanhassa kaupungissa on mielenkiintoisia kauppoja.
He was <u>interested in</u> reading.	Han var <u>intresserad av</u> att läsa. *Ei: Han var intresserad i att läsa.*	Hän oli kiinnostunut lukemisesta.

englanti	ruotsi	suomi
I am here <u>to</u> tell you about music.	Jag är här <u>för att</u> berätta om musik för er. *Ei: Jag är här att berätta er om musik.*	Olen täällä kertoakseni teille musiikista.
He <u>visited</u> us last week.	Han <u>besökte</u> oss förra veckan. *Ei: Han visiterade oss förra veckan.*	Hän kävi luonamme viime viikolla.
She <u>goes</u> to New York.	Hon <u>åker/far/reser</u> till New York. *Ei: Hon går till New York.*	Hän menee/matkustaa/lähtee New Yorkiin.
He <u>kissed</u> his girlfriend on the forehead.	Han <u>kysste</u> sin flickvän på pannan. *Ei: Han kissade sin flickvän på pannan.* MUTTA: Katten kissade i sandlådan.	Hän suuteli tyttöystävänsä otsalle. MUTTA: Kissa pissasi hiekkalaatikkoon.
They used to <u>swim</u> in the <u>swimming hall</u> twice a week.	De brukade <u>simma</u> i <u>simhallen</u> två gånger i veckan. *Ei: De brukade svimma i svimhallen två gånger i veckan.* MUTTA: På konserten var det så hett att flera åhörare svimmade.	Heillä oli tapana uida uimahallissa kaksi kertaa viikossa. MUTTA: Konsertissa oli niin kuuma, että useat kuulijat pyörtyivät.
Simon gave Lisa a nice <u>gift</u> .	Simon gav Lisa <u>en</u> trevlig <u>gåva</u> / <u>present</u> . *Ei: Simon gav Lisa ett trevligt gift.* MUTTA: Arsenik är ett gift.	Simon antoi Lisalle kivan lahjan. MUTTA: Arsenikki on myrkkyä.
There are <u>some</u> cars outside.	Det står <u>några</u> bilar utaför. *Ei: Det står som bilar utanför.	Ulkona on joitakin autoja.

Kotoiset ja salaperäiset sanat

ett hem 5 <i>koti</i> Mitt hem är min borg. <i>Kotini on linnani.</i>	hemlig, -t, -a <i>salainen</i> Krister har ett hemligt telefonnummer. <i>Kristerillä on salainen puhelinnumero.</i>
hem <i>kotiin</i> Lars går hem. <i>Lars menee kotiin.</i>	en hemlighet 3 <i>salaisuus</i> Nu ska jag berätta en hemlighet för dig. <i>Nyt kerron sinulle salaisuuden.</i>
hemma <i>kotona</i> Jag är hemma i kväll. <i>Olen illalla kotona.</i>	avslöja I en hemlighet <i>paljastaa salaisuus</i> Wikileaks avslöjade militära hemligheter. <i>Wikileaks paljasti sotilassalaisuuksia.</i>
hemifrån <i>kotoa</i> Vilken tid gick du hemifrån? <i>Milloin lähdit kotoa?</i>	hemtrevlig, -t, -a = mysig, trivsamt, -t, -ma <i>kodikas/viihtyisä</i> De har en hemtrevlig stuga. <i>Heillä on kodikas mökki.</i>

Vaikka vai kiinni

fast

vaikka

Hon kom inte fast hon hade lovat.
Hän ei tullut, vaikka hän oli luvannut.

åka II fast

jäädä kiinni

Den gamla damen åkte fast för snatteri.
Vanhahko rouva jäi kiinni näpistyksestä.

ta IV fast

ottaa kiinni

Ta fast tjuven!
Ottakaa varas kiinni!

fastna I

juuttua

Emil i Lönneberga fastnade med huvudet
 i soppskålen.
*Vaahteramäen Eemelin pää juuttui
 keittokulhoon.*

Erilaisia ääniä

ett ljud 5	<i>ääni (ei ihmis-)</i>
Vi hörde ett skrämmande ljud. <i>Kuulimme pelottavan äänen.</i>	
röst 3	<i>ihmisääni (puheääni); vaaleissa annettu ääni</i>
Läraren behövde inte höja rösten. <i>Opettajan ei tarvinnut korottaa ääntään.</i> Hur många röster fick Aki i valet? <i>Kuinka monta ääntä Aki sai vaaleissa?</i>	
rösta I	<i>äänestää</i>
Hur många röstade i valet? <i>Kuinka moni äänesti vaaleissa?</i>	
en stämma 1	<i>lauluääni</i>
Sångaren hade en vacker stämma. <i>Laulajalla oli kaunis (laulu)ääni.</i>	
sjunga IV i stämmor	<i>laulaa moniäänisesti</i>
Vi sjöng i tre stämmor. <i>Lauloimme kolmiäänisesti.</i>	
Huom!	
stämma II	<i>pitää paikkansa</i>
Det stämmer säkert inte. <i>Se ei varmasti pidä paikkaansa.</i>	

För ja kumppanit

för	<i>prep. varten; konj. sillä</i>
Du behöver inte göra det här för mig. <i>Sinun ei tarvitse tehdä tätä minua varten / minun vuokseni.</i> Han kom inte för han var sjuk. <i>Hän ei tullut sillä hän oli sairas.</i>	
förr	<i>ennen, aiemmin</i>
Allt var inte bättre förr. <i>Kaikki ei ollut ennen paremmin.</i>	
förr/förut/tidigare	<i>ennen, aiemmin</i>
Förr/Förut/Tidigare/ bodde vi i Eskilstuna. <i>Aiemmin asuimme Eskiltunassa.</i>	
före (vrt. engl. before)	<i>ennen</i>
Före middagen får vi en aperitif. <i>Ennen päivällistä saamme aperitiivin.</i>	
förrän	<i>ennen kuin</i>
Vi kan inte åka förrän vi har hittat vår katt. <i>Emme voi lähteä, ennen kuin olemme löytäneet kissamme.</i>	

Pohjola ja sen asukkaat

de nordiska länderna – Norden	<i>Pohjola, Pohjoismaat</i>
I Norden har vi mycket gemensamt. <i>Meillä Pohjoismaissa on paljon yhteistä.</i>	
en nordbo 3	<i>pohjoismaalainen (henk.)</i>
Det sägs att nordbor är blonda och har blå ögon. <i>Sanotaan, että pohjoismaalaiset ovat vaaleatukkaisia ja sinisilmäisiä.</i>	
nordisk, -t, -a	<i>pohjoismaalainen (adj.)</i>
Det nordiska köket är på frammarsch. <i>Pohjoismaalaisella keittiöllä menee hyvin.</i>	
en norrman 5	<i>norjalainen (henk.)</i>
Thor Heyerdahl var en berömd norrman. <i>Thor Heyerdahl oli kuuluisa norjalainen.</i>	
norsk	<i>norjalainen (adj.)</i>
Är norsk torsk färsk? <i>Onko norjalainen turska tuoretta?</i>	
en svensk 2	<i>ruotsalainen (henk.)</i>
en dansk 2	<i>tanskalainen (henk.)</i>
en islänning 2	<i>islantilainen (henk.)</i>
en färing 2	<i>färsaarelainen (henk.)</i>
en grönlänning 2	<i>grönlantilainen (henk.)</i>
en finne 2 / en finländare 5	<i>suomalainen (henk.)</i>

Myrkyllinen avioliitto

ett gift 3 myrkky

Arsenik är ett typiskt gift i Agatha Christies deckare.

Arsenikki on tyypillinen myrkky Agatha Chrtistien dekkareissa.

förgifta I ngn myrkyttää joku

Vem förgiftade hovmästaren?

Kuka myrkytti hovimestarin?

giftig, -t, -a myrkyllinen

Den vita flugsvampen är mycket giftig.

Valkoinen kärpässieni on hyvin myrkyllinen.

gifta II sig mennä naimisiin

De gifte sig för en vecka sedan.

He menivät naimisiin viikko sitten.

vara IV gift, -, -a olla naimisissa

De har varit gifta i trettio år.

He ovat olleet naimisissa kolmekymmentä vuotta.

Kummallista taidetta

konstig, -t, -a <i>kummallinen, outo</i> Det var något konstigt med maten. <i>Ruuassa oli jotain outoa.</i>	konst, -en; en konst 3 <i>taide; taito</i> Museet för modern konst är stängt på måndagarna. <i>Nykytaiteen museo on kiinni maanantaisin.</i> Det är ingen konst att slå en kullerbytta. <i>Kuperkeikan teko ei vaadi erityisiä taitoja.</i>
konstgjor/d, -t, -da <i>keinotekoinen</i> ähta <i>aito</i> Konstgjord kött är dyrt. <i>Keinotekoinen liha on kallista.</i>	en konstnär 3 <i>taiteilija</i> Hon är en lovande konstnär. <i>Hän on lupaava taiteilija.</i>
	ett konstverk 5 <i>taideteos</i> Jag gillar det här konstverket. <i>Pidän tästä taideteoksesta.</i>
	konstnärlig, -t, -a <i>taiteellinen</i> Karoliina är en konstnärlig flicka. <i>Karoliina on taiteellinen tyttö.</i>

Tutut ja tuntemattomat

känna II = vara vän/bekant med	<i>tuntea</i>
Jens känner Simon sedan länge. <i>Jens on tuntenut Simonin jo kauan.</i>	
känna till = ha kunskap om, veta något om	<i>tietää, tuntea</i>
Känner du till om det finns några bra blåbärsställen här? <i>Tiedätkö, onko täällä hyviä mustikkapaikkoja?</i>	
känna sig	<i>tuntea itsensä</i>
Leona kände sig trött efter konserten. <i>Leona tunsu itsensä väsyneeksi konsertin jälkeen.</i>	
känna på	<i>tunnustella</i>
Pappa kände på Mathias panna. Hade han kanske feber? <i>Isä tunnusteli Mathiaksen otsaa. Oliko pojalla ehkä kuumetta?</i>	
kännas + adjektiv	<i>tuntua</i>
Åh, vad det här känns bra. <i>Voi kun tämä tuntuu hyvältä.</i>	
lära känna = bli bekant med	<i>oppia tuntemaan</i>
Jens lärde känna Simon redan som barn. <i>Jens oppi tuntemaan Simonin jo lapsena.</i>	
en kändis 2	<i>julkkis</i>
Att vara kändis är inte alltid lätt. <i>Julkkisena oleminen ei ole aina helppoa.</i>	

Saadut harvat lampaat

få, får, fick, fått   *saada*

Kan ja få lite soft, tack?
Saisinko vähän mehua?

Får jag lov?
Saanko luvan?

få (pron.)   *muutammat, harvat*

Bara några få elever läser latin i vår skola.
Vain muutama harva meidän koulussa lukee latinaa.

ett får 5   *lammas*

Vem är familjens svarta får?
Kuka on perheen musta lammas?

Vastuut ja vastaukset

svara I	<i>vastata (kysymykseen)</i>
Kan du svara på den här frågan? <i>Voitko vastata tähän kysymykseen?</i>	
ett svar 5	<i>vastaus</i>
Vem vet svaret på den här frågan? <i>Kuka tietää vastauksen tähän kysymykseen?</i>	

ansvara I	<i>vastata jostakin, olla vastuussa</i>
Jonas ansvarar för webbsidan. <i>Jonas vastaa nettisivuista.</i>	
ansvar, -et	<i>vastuu</i>
Att bära ansvar är tungt. <i>Vastuun kantaminen on raskasta.</i>	
ansvarig, -t, -a	<i>vastuullinen</i>
Vem är ansvarig för programmet? <i>Kuka vastaa ohjelmasta?</i>	
ansvarsfull, -t, -a	<i>vastuullinen</i>
Hon har ett ansvarsfullt arbete. <i>Hänellä on vastuullinen työ.</i>	

Ajetaan laulellen jonossa

köra II	<i>ajaa</i>
Är det lätt att köra snöskoter? <i>Onko lumiskootteria helppo ajaa?</i>	
en kör 3	<i>kuoro</i>
Har du någonsin sjungit i kör? <i>Oletko joskus laulanut kuorossa?</i>	
en kö 3	<i>jono</i>
De stod i en lång kö. <i>He seisoivat pitkässä jonossa.</i>	
köa I	<i>jonottaa</i>
Hur länge köade ni? <i>Kuinka kauan jonotitte?</i>	

Tavat ja tottumukset

en vana 1 *tapa, tottumus*

Farmor har en konstig vana. Hon dricker alltid ett glas mjölk mitt i natten.
Isoäidillä on kummallinen tapa. Hän juo aina lasin maitoa keskellä yötä.

ett sätt 5 (en metod 3, ett medel 5) *tapa, keino*

Jag ska visa dig ett bra sätt att skydda din dator mot virus.
Näytän sinulle hyvän keinon suojata tietokoneesi viruksilta.

De skydde inga medel för att vinna matchen.
He eivät kaihtaneet mitään keinoja voittaakseen ottelun.

en sed 3, en tradition 3 *tapa, perinne*

I Sverige följer många en speciell julsed. På julafton tittar man på Kalle Anka på tv.
Ruotsissa on erityinen jouluperinne. Jouluaattona katsotaan Aku Ankkaa tv:stä.

Huom!

bruka I *olla tapana*

Viktor brukar använda riktigt smör då han bakar.
Viktorilla on tapana käyttää oikeata voita leivonnassa.

Suomen OLLA-verbin vastineita

vara IV   Rockfestivaler är populära bland ungdomar. <i>Rock-festivaalit ovat suosittuja nuorten keskuudessa.</i>
ha (ep.)   Vi har ett alldeles nytt bibliotek. <i>Meillä on aivan uusi kirjasto.</i>
finnas IV   Finns det jobb för de unga? <i>Onko nuorille töitä tarjolla?</i>
stå (ep.)   Huset står uppe på en kulle. <i>Talo on mäen päällä.</i>
ligga (ep.)   Gården ligger vid älven. <i>Tila on joen rannalla.</i>
utgöra (ep.)   Droger utgör en risk i trafiken. <i>Huumeet ovat riski liikenteessä.</i>
befinna IV sig   Landet befinner sig i en svår ekonomisk situation. <i>Maa on vaikeassa taloudellisessa tilanteessa.</i>

Kielteinen merkitys ilman kieltosanaa

vägra I	<i>kieltäytyä</i>
Han vägrade delta i projektet. <i>Hän kieltäytyi osallistumasta projektiin.</i>	
förbjuda IV	<i>kieltää (esim. tupakointi, pysäköinti yms.)</i>
Barnet förbjöd mamma och pappa att komma in i barnkammaren. <i>Lapsi kielsi äitiä ja isää tulemasta lastenhuoneeseen.</i>	
förneka I	<i>kieltää (esim. sanoneensa tai tehneensä jtk)</i>
Damen förnekade att hon kört för fort. <i>Nainen kielsi ajaneensa liian lujaa.</i>	
knappast någon = nästan ingen	<i>tuskin kukaan</i>
Knappast någon använder trådtelefonen längre. <i>Tuskin kukaan käyttää enää lankapuhelinta.</i>	
varken – eller	<i>ei – eikä</i>
Jag har varken tid eller pengar att åka till Oslo. <i>Minulla ei ole aikaa eikä rahaa lähteä Osloon.</i>	
låta IV bli att göra ngt	<i>olla tekemättä jotakin</i>
Låt bli att skratta! <i>Älä naura!</i>	

Erilaisuus ja samanlaisuus

annorlunda	<i>erilainen</i>
Det här året blev annorlunda än jag trodde. <i>Tästä vuodesta tuli erilainen kuin odotin.</i>	
lika – likadan – liknande	
Systrarna är mycket lika varandra. <i>Sisarukset ovat hyvin samannäköisiä.</i> Titta, vi har likadana blusar. <i>Katso, meillä on samanlaiset paidat.</i>	
likna l	<i>muistuttaa jotakuta</i>
Systrarna liknar varandra som bär. <i>Siskokset ovat kuin kaksi marjaa.</i>	
liknande = nästan lika	<i>vastaava, lähes samanlainen</i>
Min mormor har en liknande kaffekopp som den där. <i>Isoäidilläni on melkein samanlainen kahvikuppi kuin tuo.</i>	
olik, -t, -a	<i>erilainen</i>
Alla människor är olika varandra. <i>Kaikki ihmiset ovat erilaisia.</i>	
samma, (likadan, -t, -a)	<i>samanlainen</i>
Du och jag har samma färg på kjolen. <i>Meillä on samanväriset hameet.</i>	

Kulkeminen

gå (ep.)

kävellä

Snälla, gå inte mot rött!

Älä hyvä ihminen kävele päin punaista.

gå (ep.)

käydä

gå i skola

Hur många år har du gått i skola?

Kuinka monta vuotta olet käynyt koulua?

gå på gym

Jag går på gym tre gånger i veckan.

Käyn kuntosalilla kolme kertaa viikossa.

gå på restaurang

Det är roligt att gå på restaurang ibland.

On hauska käydä ravintolassa toisinaan.

gå i kyrkan

Tant Alina går i kyrkan varje söndag.

Alina-täti käy kirkossa joka sunnuntai.

gå (ep.)

mennä

Bussen går om tio minuter.

Linja-auto lähtee kymmenen minuutin kuluttua.

åka II, fara IV,

ajaa, mennä, kulkea, matkustaa

resa II, färdas I, bege (ep./IV) **sig**

En del av barnen åker buss hem.

Jotkut lapsista menevät bussilla kotiin.

Vi far till Stockholm på lördag, men redan på måndag åker vi vidare.

Lähdemme Tukholmaan lauantaina, mutta jo maanantaina jatkamme matkaa.

Mina morföräldrar reser gärna till Tallinn.

Isovanhempani matkustava mielellään Tallinnaan.

Gruppen färdades med buss.

Ryhmä matkusti bussilla.

Petra och Lisa beger sig ut på vandring.

Petra ja Lisa lähtevät vaeltamaan.

ta båten/tåget/ bussen/flyget	<i>mennä laivalla/junalla/linja-autolla/ lentokoneella</i>
Jarl tog sista bussen hem. <i>Jarl meni viimeisellä bussilla kotiin.</i>	
cykla I	<i>pyöräillä</i>
Cyklar du till stan? <i>Pyöräiletkö kaupunkiin?</i>	
köra II	<i>ajaa autolla</i>
Vi åkte till Ekenäs och jag ville köra för jag had nyss fått körkort. <i>Menimme Tammisaareen, ja minä halusin ajaa, koska olin juuri saanut ajokortin.</i>	

Huom!

resa II	<i>myös: pystyttää</i>
Scouterna reste tältet vid stranden av en liten sjö. <i>Partiolaiset pystyttivät teltan pienen järven rantaan.</i>	
resa II sig	<i>kohota, nousta</i>
Björnhonan reste sig upp på sina bakben. <i>Karhuemo nousi takajaloilleen.</i>	

besöka II	<i>käydä, vierailla</i>
Har du besökt Oslo? <i>Oletko käynyt Oslossa?</i> Grannen besökte oss i morse. <i>Naapuri kävi meillä tänä aamuna.</i>	
visitera I, kroppsvisitera I	<i>tarkastaa, tehdä ruumiintarkastus</i>
Tullen har rätt att kroppsvisitera en resenär. <i>Tullilla on oikeus tehdä ruumiintarkastus matkustajalle.</i>	

Mielipiteitä, aikomuksia ja uskomuksia

enligt min mening	<i>mielestäni</i>
Enligt min mening borde priserna sänkas. <i>Mielestäni hintoja pitäisi laskea.</i>	
tycka II	<i>jonkun mielestä</i>
Pappa tycker att priserna borde sänkas. <i>Isän mielestä hintoja pitäisi laskea.</i>	
tycka att II = anse (ep.) att	<i>olla jotakin mieltä</i>
Jag tycker att det är viktigt att studera. <i>Mielestäni opiskelu on tärkeää.</i>	
tycka II om någon/något	<i>pitää jostakusta/jotakin</i>
Jag tycker om dig. <i>Pidän sinusta.</i>	
tycka II om att göra ngt	<i>pitää jonkin tekemisestä</i>
Jag tycker om att studera. <i>Pidän opiskelusta.</i>	
tänka II	<i>ajatella</i>
Jag tänker, därför finns jag till. <i>Ajattelen, olen siis olemassa.</i>	
tänka II + infinitiivi	<i>aikoa</i>
Jag tänker jobba i sommar. <i>Aion työskennellä tänä kesänä.</i>	
tänka II på någon/något	<i>ajatella jotakin/jotakuta</i>
Jag tänker på Ulla hela tiden. <i>Ajattelen Ullaa koko ajan.</i>	
tro III	<i>uskoa, luulla</i>
Jag tror (att) det regnar i morgon. <i>Luulen, että huomenna sataa.</i>	
tro III på	<i>uskoa johonkin</i>
Jag tror på kärleken. <i>Uskon rakkauteen.</i>	
Tror du på Gud? <i>Uskotko Jumalaan?</i>	

Vastakohtia

trivas II <> vantrivas II *viihtyä <> viihtyä huonosti*

Matti trivs på jobbet.
Matti viihtyy työssään.

Barnen vantrivs på sommarstugan.
Lapset eivät viihdy kesämökillä.

lyckas I <> misslyckas I *onnistua <> epäonnistua*

Jatta lyckades i teoriprovet men misslyckades i uppkörningen.
Jatta onnistui teoriakokeessa mutta epäonnistui insinööriajossa.

öka I <> minska I *lisätä <> vähentää*

Motion ökar välbefinnandet och minskar stressen.
Liikunta lisää hyvinvointia ja vähentää stressiä.

starta I <> stoppa I *käynnistää <> pysäyttää*

Det var svårt att starta bilen i morse.
Auton käynnistäminen oli vaikeaa tänä aamuna.

Polisen stoppade trafiken och alla bilister var tvungna att stanna.
Poliisi pysäytti autot, ja kaikkien autoilijoiden oli pakko pysähtyä.

tacka I ja <> tacka I nej *vastata myöntävästi <> vastata kieltävästi*

Jag tackar med glädje ja till er vänliga inbjudan.
Vastaan myöntävästi ystävällisen kutsunne.

Tyvärr måste jag tacka nej till er vänliga inbjudan.
Valitettavasti minun on kieltäydyttävä kutsusta.

börja I = sätta (ep.) i gång *aloittaa =
käynnistää*

Vi började vårt möte klockan tre och
slutade klockan fem.
Aloitimme kokouksemme kello kolme ja
lopetimme kello viisi.

sluta I = upphöra II *lopettaa*

Ska vi sätta i gång med jobbet nu?
Ryhdytäänkö nyt töihin?
Regnet upphörde sent på natten.
Sade lakkasi myöhään yöllä.

Ska-apuverbin käyttö

ska*merkitsee ensijaisesti ”pitää tehdä jtkn”*

Du ska göra det här genast.

Sinun pitää tehdä tämä heti.

skulle*piti*

Han skulle komma med oss men han blev sjuk.

Hänen piti tulla mukaan, mutta hän sairastui.

Utan

utan, adv. *vaan*

Det var inte Ingrid utan hennes syster
du såg.

Et nähnyt Ingridiä vaan hänen sisarensa.

utan, prep. *ilman*

Lilla Vivi kan inte somna
utan sitt mjukisdjur.

*Pikku-Vivi ei osaa nukahtaa
ilman unileluaan.*

Drygt – knappt

drygt 2000 deltagare	<i>reilut 2000 osanottajaa</i>
knappt 2000 deltagare	<i>alle 2000 osanottajaa</i>

Säker – säkert

säker, säkert, säkra   *varma*

Jag är säker att han kommer med.

Olen varma, että hän tulee mukaan.

MUTTA:

Är det säkert att han kommer med?

Onko varmaa, että hän tulee mukaan?

Ja, han kommer säkert med.

Kyllä, hän tulee varmasti mukaan.

Redan – fortfarande

redan   *jo*

Är du redan vaken?
Oletko jo hereillä?

fortfarande   *yhä, vielä*

Är du fortfarande vaken?
Oletko vielä hereillä?

Pelätä – pelastaa

vara IV rädd, -, pelätä
rädda för ngt

Barnen var rädda för spöken.
Lapset pelkäävät kummituksia.

rädda I *pelastaa*

Vi lyckades rädda mannen från att drunkna.

Onnistuimme pelastamaan miehen hukkumasta.

Kukaan ja koskaan

Har **någon** ringt.

Onko kukaan soittanut?

Har du **någonsin** varit på Färöarna?

Oletko koskaan ollut Färösaarilla?

Ingen har ringt.

Kukaan ei ole soittanut.

Nej, jag har **aldrig** varit där.

Ei, en ole koskaan ollut siellä.

Vaihtaminen – muuttaminen

byta II (till någon annan / något annat)	<i>vaihtaa</i>
Kan jag byta den här tröjan till en storlek mindre? <i>Voinko vaihtaa tämän villapaidan numeroa pienempään?</i>	
ändra I	<i>muuttaa, tehdä muutoksia</i>
Läraren ändrade i elevens text. <i>Opettaja teki muutoksia oppilaan tekstiin.</i>	
ändra I sig	<i>muuttaa mielensä</i>
Jag ändrar mig inte. <i>En muuta mieltäni.</i>	
förändra I	<i>muuttaa</i>
förändras I (göra/bli annorlunda)	<i>muuttua</i>
En människa kan inte förändra världen. <i>Yksi ihminen ei voi muuttaa maailmaa.</i> Tycker du at Elis har förändrats? <i>Onko Elis mielestäsi muuttunut?</i>	
växla I pengar	<i>vaihtaa</i>
Kan jag växla 50 euro till kronor, tack? <i>Voinko vaihtaa 50 euroa kruunuiksi, kiitos?</i>	

Tarjoaminen

bjuda IV *tarjota (konkreettisia asioita)*

Tant Anna bjöd alltid på kaffe och kakor.
Anna-täti tarjosi aina kahvia ja kakkua.

erbjuda IV *tarjota (abstrakteja asioita)*

Ville erbjöds ett fint jobb.
Villelle tarjottiin hieno työ.

inbjuda IV *kutsua*

Vilka ska vi inbjuda till festen?
Kenet kutsutaan juhliin?

Huom!

förbjuda IV *kieltää*

Pappa förbjöd barnen att spela datorspel efter klockan tio på kvällen.
Isä kielsi lapsia pelaamasta tietokonepelejä kymmenen jälkeen illalla.

Rökning förbjuden!
Tupakointi kielletty!

Det är förbjudet att köpa alkohol åt minderåriga.
On kiellettyä ostaa alkoholia alaikäisille.

Partikkeliverbit

Ruotsin kielessä on paljon ns. partikkeliverbejä, jotka muodostuvat verbistä ja partikkelista. Partikkeli on preposition tai adverbien kaltainen pikkusana. On tärkeää, että puhuttaessa partikkeli äännetään painollisena ja verbi painottomana. Partikkeli muuttaa verbin merkityksen, ja siksi tavallisimmat partikkeliverbit on syytä painaa mieleen.

stänga II <i>sulkea</i> Snälla, kan du stänga fönstret? <i>Voisitko sulkea ikkunan?</i>	stänga II av <i>sulkea (laite)</i> Snälla, kan du stänga av tv:n? <i>Voisitko sulkea tv:n?</i>
stiga IV <i>astua</i> Stig försiktigt här, här är halt. <i>Astu varoen tähän, tässä on liukasta.</i>	stiga IV på <i>astua sisään, nousta kyytiin</i> Hejsan, vad roligt att se dig! Stig på. <i>Hei, hauska nähdä sinua! Tule sisään.</i>
	stiga IV av <i>nousta kyydistä</i> Jag är på väg till Skansen. Var måste jag stiga av? <i>Olen menossa Skansenille. Missä minun pitää jäädä pois?</i>
sälja (ep.) <i>myydä</i> Här säljer man jordgubbar. <i>Täällä myydään mansikoita.</i>	sälja (ep.) ut <i>myydä loppuun</i> Affären säljer ut alla sommarkläder. <i>Kaupassa on kesävaatteiden loppuunmyynti.</i>
äta IV <i>syödä</i> Vår familj äter alltid middag tillsammans. <i>Perheemme syö aina päivällistä yhdessä.</i>	äta IV upp <i>syödä kaikki</i> Du behöver inte äta allt, men ät upp grönsakerna. <i>Sinun ei tarvitse syödä kaikkea, mutta syö ainakin vihannekset.</i> Vem har ätit upp alla kanelbullar? <i>Kuka on syönyt kaikki korvapuustit?</i>
skriva IV <i>kirjoittaa</i> Barnet har lärt sig skriva. <i>Lapsi on oppinut kirjoittamaan.</i>	skriva IV upp/ner <i>kirjoittaa muistiin</i> Kan du vara snäll och skriva upp/ner våra ideer? <i>Voitko kirjoittaa meidän ideamme muistiin?</i>
slå IV <i>lyödä</i> Slå inte! <i>Älä lyö!</i>	slå IV upp <i>purkaa, lopettaa</i> Kenneth och Cecilia har slagit upp sin förlovning. <i>Kenneth ja Cecilia ovat purkaneet kihlauksensa.</i>

säga (ep.) <i>sanoa</i> Amanda sade att hon älskade sitt jobb. <i>Amanda sanoi, että hän rakasti työtään.</i>	säga (ep.) upp <i>irtisanoa</i> Amanda fick en chock när chefen sade upp henne. <i>Amanda sai shokin, kun johtaja irtisanoi hänet.</i>
skjuta IV <i>ampua</i> Såg du, vem som sköt? <i>Näitkö kuka ampui?</i>	skjuta IV ihjäl <i>ampua kuoliaaksi</i> Polisen var tvungen att skjuta ihjäl den skadade björnen. <i>Poliisin oli pakko ampuu vahingoittunut karhu.</i>
	skjuta IV upp <i>lykätä tuonnemmaksi</i> Beslutet kunde inte skjutas upp. <i>Päätöstä ei voitu lykätä tuonnemmaksi.</i>

Kiitoksia

Tack ska du ha.	<i>Kiitos.</i>
Tack för ditt mejl.	<i>Kiitos sähköpostistasi.</i>
Hon fick ett personligt tack från kungen för sina insatser.	<i>Hän sai henkilökohtaisen kiitoksen työstään kuninkaalta.</i>
Tack för att du kom.	<i>Kiitos, että tulit.</i>

Lekar och roligheter

Parpresentation

Denna presentation passar bra då man har en ny grupp där deltagarna inte känner varandra. Eleverna går ut ur klassen två och två (eller i grupper om tre), och intervjuar varandra på svenska. Sedan kommer de in i klassen och presenterar den de intervjuat, på svenska. Intervjufrågorna får de hitta på själva, men här är några tips:

- Vad heter du? Säg alla dina namn.
- Vet du varför du heter som du gör? Efter farmor, morfar? En rockartist? Berätta.
- Hurdan var din första dag i lågstadiet? Minns du det?
- Hurdan var din första bästa vän? Hur träffades ni? Är ni fortfarande vänner? Berätta mer.
- Vem skulle du vilja bjuda på middag (någon känd person)? Vad skulle ni prata om?
- Vilken är din älsklingsrätt?
- Vad tycker du inte om att äta?
- Om du har en ledig dag, vad gör du helst då?
- Om du var ett djur, vilket skulle det vara? Varför?
- Om du var en växt, vilken skulle det vara? Varför?

Kändisen

Den här leken kan med fördel göras "på scenen" framför klassen. En person är "kändis" och intervjuas av en annan som är reporter. Kändisen får välja sin identitet själv, och ska svara på reporterns frågor. Leken blir lättare om kändisens namn presenteras redan i början, svårare om det är en gissningslek. Också publiken får delta med frågor.

Ett vanligt liv

Eleverna får i uppgift att iaktta en person utanför skolan, på bussen, på gatan, var som helst. Det ska vara någon de inte känner. Var och en väljer en egen person. Eleverna ska sedan försöka föreställa sig personens liv; var han eller hon bor, vart han eller hon är på väg, vilket jobb personen har, en hurdan familj, hurdana fritidssysselsättningar, hurdana glädjeämnen och bekymmer, vad som helst. Denna del av uppgiften kan ges som hemuppgift, och också göras skriftligt.

Muntligt får eleven sedan presentera "sin" person för de andra i gruppen. Gruppen får ställa frågor till karaktären. Det går lättast att presentera karaktären i jagform. Glöm inte att hitta på ett namn som passar den fiktiva personen.

Två vanliga liv möts

Leken kan fortsätta genom att gruppen väljer två av de personer som presenterats och låter dem möta varandra, och prata med varandra. Då får gruppen avgöra vilken relation de två personerna har till varandra.

Tjugo frågor (vad tänker jag på)

Denna klassiska lek kan även göras som en språkövning. En elev bestämmer sig för att tänka på någon eller något och de andra ska gissa vad det är, genom att ställa frågor, exempelvis så här:

- Är det en person?
- Är det en nulevande person?
- Är det en sak?
- Är det något konkret?
- Är det något abstrakt?
- Finns det i en film?
- Finns det i Finland?
- I det här rummet?
- Etc.

1. Sociala nätverk

1. s. 8

Min bästa vän

Vi blev bekanta...

Vi blev vänner...

De bästa egenskaperna hos min vän är...

Det som irriterar mig hos honom/henne är...

Jag som vän

Mina vänner säger att jag är...

Mina goda sidor är...

Mina svaga punkter är...

Jag träffar mina vänner... / Jag och mina vänner träffas...

2. s. 8

1. en moster 2
2. tvillingar
3. en singel 2
4. sambor
5. en kusin 3
6. en bonuspappa 1, en plastpappa 1
7. en ensamförälder, en ensam pappa

3. s. 8

Till exempel så här:

A: Vet du vad ettbarnspolitiken i Kina har lett till?

B: Javisst, det finns bara ett barn i familjen och barnen har inga syskon.

A: Och ännu en annan sak. / Och en sak till. Vet du vilken? / Gissa vad/vilken.

B: Berätta.

A: De har inte heller några kusiner.

B: Javisst ja.

4. s. 9–10

- a. Sanotaan, että esikoisella on usein perheessä erikoisasema. Hän toimii usein vanhemman korvikkeena. Esikoinen järjestää, hoitaa ja ottaa vastuuta. Lapsuus ei ole yhtä vapaa ja huoleton kuin muilla sisaruksilla. Esikoinen on tunnetasolla lähempänä vanhempiaan.
- b. Esikoiset ovat kunnianhimoisia, heiltä odotetaan vastuunottoa. Esikoiset ovat velvollisuudentuntoisia ja osaavat pitää tunteensa kurissa.
- c. Olisi parasta, että keskimäinen lapsi olisi eri sukupuolta kuin vanhempi ja nuorempi sisarus. Jos kaikki ovat samaa sukupuolta, sisarusten välinen kilpailu aiheuttaa sen, että heistä ei tule läheisiä.
- d. Vanhemmat eivät seuraa hänen tekemisiään niin tarkasti.
- e. Keskimäinen lapsi on joustava, eivätkä työpaikan jatkuvat muutokset häiritse häntä. Hän on sosiaalinen ja suosittu kavereiden keskuudessa, joukkuepelaaja.
- f. Kuopuksesta tulee usein perheen hurmuri tai kapinallinen. Kuopus osaa nauttia elämästä, eikä hänen tarvitse nähdä vaivaa saadakseen muilta kunnioitusta. Kuopus on usein oman tien kulkija.
- g. Naureskellen, mutta tunnistivat niistä itsensä.

5. s. 10

- a. Koska lähes kaikki ihmiset tarvitsevat korkeintaan 90 sekuntia päättääkseen, pitävätkö he toisesta ihmisestä vai eivät.
- b. Pysähdy hetkeksi ja ajattele jotain, joka saa sinut iloiseksi.
- c. Useimmat meistä ovat kiinnostuneimpia itsestään, mutta eivät halua tunnustaa sitä. Toisaalta monet meistä pitävät itsekeskeisyyttä ihmisen huonoimpana ominaisuutena.
- d. Aktiivinen kuunteleminen saa keskustelukumppanin tuntemaan olonsa turvallisesti ja pitämään kuuntelijasta.
- e. Täytyy vetää syvään henkeä ja rentoutua.

2. Boende

1. s. 12

- a. Positiivisesti. / Heidät otetaan avosylin vastaan.
- b. Rauhallisempi elämänmeno ja luonnonläheisyys houkuttavat.
- c. Poliitikot ovat ilahtuneita. Kuntien pitäisi houkuttaa aktiivisesti asukkaita suurkaupungeista.
- d. Koska tytöt muuttavat poikia useammin maalta kaupunkiin opiskelemaan ja työskentelemään. / Sukupuolten välinen tasapaino säilyy (koska tytöt muuttavat poikia useammin maalta kaupunkiin).

2. s. 13

Till exempel så här:

- Här bor unga urbana människor...
- De har trendiga designmöbler... / Deras inredning är...
- Några har använt mycket vitt och svart... / En del gillar ljusa pastellfärger...
- De har flera sovrum, kök, vardagsrum... Rummen är stora och ljusa...
Köken är praktiskt utrustade...
- De har soffor, fåtöljer, sängar, bord, bokhyllor, mattor...

3. s. 13–14

1. en vanlig bostad
2. möbler
3. känna sig hemma
4. ur kylskåpet
5. Trädgården
6. I tamburen/hallen
7. i den öppna spisen
8. från trädgården
9. I vardagsrummet/allrummet
10. fåtöljer
11. rymliga sovrum / de rymliga sovrummen
12. bastu
13. köket
14. ett stort bord

4. s. 14–15

A: I vilket hus bor du? / Vilket hus bor du i?

B: Ser du det där vita huset där borta till höger. Det är vårt hus.

A: Vilket vackert gammalt hus! Har ni bott här länge?

B: Cirka fem år. Kom så ska jag presentera dig för min familj.

* * *

A: Har ni redan hittat en ny bostad?

B: Ja, vi flyttar in i en rymlig trea om en vecka.

A: Fint! Grattis! Ligger/Finns trean i ett höghus eller radhus?

B: Det är ett radhus. Vi har en egen liten trädgård med ett äppelträd /en egen liten trädgård och ett äppelträd.

A: Det låter som en riktig idyll. Är det nära till service?

B: Busshållplatsen och en liten mataffär ligger/finns alldeles bakom hörnet. Bussarna till centrum går tätt/ofta. / Bussförbindelserna till centrum är goda.

A: Nu ska ni bara åka till Ikea och köpa möbler.

B: Vi var där redan i går. Jag vill ha en större soffa och ett långt matbord i köket. Du är varmt/hjärtligt välkommen hem till oss.

A: Tack, jag kommer gärna. Skicka mig ett sms när jag kan komma.

B: Absolut.

* * *

B: Hej, välkommen. Stig på.

A: Vad trivsamt och snyggt det är här!

B: Tack. Vi är också själva riktigt/mycket nöjda. Här ligger/är/finns köket.

A: Ett riktigt stiligt och praktiskt kök. Och ett nytt matbord.

B: Snart får du mat men ska vi först kolla de andra rummen och vår gård?

A: Wow! Ett drömbadrum och ett stort sovrum. Jag vill också ha ett sådant.

B: Och här är vår lilla gård.

A: Ett riktigt paradis. På sommaren är det här som ett extra vardagsrum. Får jag fråga hur mycket ni betalar i hyra?

B: Hyran är inte så hög. / Hyran är alldeles rimlig. Vi blev genast förtjusta i den här lägenheten. Men nu ska vi gå och äta.

A: Tack. Det doftar underbart/gott i köket.

3. Människa, utseende och kläder

1. s. 18–19

- a. Kiinnostus pitkänmatkanlajeja ja triathlonia kohtaan on kasvanut samalla kun kuntosalilla käyminen on vähentynyt.
- b. Metroseksuaalisuus / Ylikorostunut kiinnostus ulkonäköön ja vaatetukseen on saanut väistyä maskuliinisuuden tieltä.
- c. Miehet tekevät entistä enemmän kotitaloustöitä, joten he haluavat korostaa maskuliinisuuttaan ulkonäön avulla.
- d. Yhä useampi treenaa ulkoilmassa, millä on terveyden kannalta myönteisiä vaikutuksia.

2. s. 19

- a. Lenin teki välilaskun Tukholmaan matkalla Sveitsistä Venäjälle. Tukholmasta hän osti uuden puvun Pub-tavaratalosta.
- b. Leninille on vaihdettu joka toinen vuosi uusi, kallis sveitsiläinen puku. Vuoden 2009 talouskriisin jälkeen pukua ei kuitenkaan ole vaihdettu.

3a. s. 19

Till exempel så här:

	Positivt	Negativt
vit	Renhet och oskuldshet*. Fredlighet och tydlighet. * <i>viattomuus</i>	Kylig och klinisk.
svart	Makt och prestige*. Allvar, styrka och elegans. * <i>arvovalta</i>	Ondska* och död. Grymhet* och sorg. * <i>pahuus</i> * <i>julmuus</i>
grå	Elegans och förfining. Auktoritet och vishet.	Kontrollerad och omärklig. Alltför neutral.
blå	Lugn och stillhet. Skydd och auktoritet.	Kall och kylig. Melankolisk och isolerad.
brun	Närhet till jorden. Enkelhet, lugn och trygghet.	Smuts och passivitet. Tråkighet.
grön	Lugn och harmoni. Ärlighet, lycka och uppriktighet*. * <i>vilpittömyys</i>	Avund* och melankoli. Okunnighet. * <i>kateus</i>
röd	Kärlek, värme och hälsa. Liv och sexualitet.	Fara, blod och aggression. Otålighet*. * <i>kärsimättömyys</i>
orange	Lycka, glädje och liv. Entusiasm och aktivitet.	Misstro och risk. Begär*. * <i>himo</i>
lila	Kreativitet, värdighet* och vishet. Mystik. * <i>arvostus</i>	Ensamhet, melankoli, sorg.

3b. s. 20

1. I min garderob har jag...
2. Jag brukar kombinera rött och svart...
3. Gult klär mig inte eftersom...
4. I inredningen använder jag ljusa färger...
5. När jag köper bil, väljer jag absolut...
6. När jag skaffar mig nya grejer...

4. s. 21

Till exempel så här:

- A: Jag har hört att du ska åka till Tammerfors i kväll. Tror du att du kan ta med dig ett paket till min moster/faster? Hon kommer till busstationen och hämtar paketet.
- B: Det gör jag gärna. Men hur kan jag veta vem din moster/faster är? / Men hur kan jag känna igen henne?
- A: Hon är klädd i en blommig klänning och en stor hatt. Hon har långt, brunt och lockigt hår men hon är bara lite över 150 cm lång.
- B: Ja, jag ska ta hand om saken. Jag känner säkert igen din moster/faster. Men för säkerhets skull kan du ju ringa din moster/faster och berätta hur jag ser ut.

5. s. 21

Till exempel så här:

- A: Vad är du nöjd med med ditt utseende?
- B: Jag tycker speciellt mycket om mitt hår.
- A: Ja, ditt hår är verkligen vackert, fin frisyr. Vad är du missnöjd med? / Är det något du är missnöjd med?
- B: Jag gillar inte mina tänder som är lite sneda.
- A: Men ingen märker ju det! Men berätta hur du sköter ditt utseende?
- B: Jag brukar tvätta håret varannan dag och dessutom använder jag fuktkräm i ansiktet.
- A: Det märks ju att du tar hand om ditt utseende. Kan du ge något tips till oss andra?
- B: Ja, gärna. Glöm inte att sova tillräckligt och att motionera!

6. s. 21–22

1. a   2. b   3. a   4. b   5. c

4. Fritid och traditioner

1. s. 25

- a. Fredagsmys on käsite, joka on ollut Ruotsissa 1990-luvun puolivälistä lähtien.
- b. Vuonna 1966 ryhdyttiin siirtymään viisipäiväiseen työviikkoon.
- c. Käsitteen fredagsmys merkitys voi vaihdella, mutta se liitetään rentoutumiseen.
- d. Me tarvitsemme siirtymän arjen ja pyhän välillä.
- e. Talonpoikaisyhteiskunnassa pyhät liittyivät useimmiten kirkkovuoteen. Nykyään on paljon juhlia ja päiviä, joilla ei ole mitään tekemistä uskonnon kanssa. Mutta on yhä tärkeää, että teemme eron työn ja vapaa-ajan välillä.

3. s. 25–27

Tycker du om att läsa?

Till exempel så här:

- A: Tycker du om att läsa, och om du läser, vilken sorts böcker gillar du?
 B: Jag läser inte så mycket, men jag läser deckare ibland. Och serier läser jag ofta. Bäst gillar jag Kalle Anka. Läser du deckare?
 A: Jag läser inte deckare för jag tycker inte om blod och våld.
 B: Läser du böcker av nobelförfattarna eller läser du skönlitteratur i allmänhet?
 A: Jag gillar fantasyböcker. Jag blev intresserad av fantasy/dem när jag hade läst Harry Potter. Har du läst Harry Potter?
 B: Dem har jag inte läst men jag har sett filmerna. / men filmerna har jag sett. De är jättebra. / Jag gillade dem mycket.

Kompisarna träffas på biblioteket på fredag eftermiddag

Till exempel så här:

- A: Hej, fint/kul/roligt att ses.
 B: Hej. Hur är det? / Hur är läget? / Hur har du det?
 A: Bara bra. Har du förresten några planer för kvällen / för i kväll? Jag ska gå på disko med kompisarna, har du lust att hänga med?
 B: Jag är jättetrött och hade tänkt vara hemma i kväll.
 A: Snälla, häng med nu, det är mycket roligare på disko än hemma på soffan.
 B: Jag tror inte det, faktiskt. Dessutom har jag inga pengar.
 A: Äsch, pengar är inget problem. Jag bjuder.
 B: Nja, jag vet ändå inte...
 A: Kom igen nu, du behöver lite omväxling. Det är bättre att träffa nya människor än att ha en tråkig hemmakväll.
 B: Okej, jag kommer väl då. Men jag tänker inte stanna länge.

På bio

Till exempel så här:

- K: Bio Filmgalen, god morgon.
D: Hej, det är XX. Jag undrar om ni fortfarande har biljetter till kvällens föreställning.
K: Vi har två föreställningar i kväll. Den ena börjar klockan 19 (nitton) och den andra klockan 22 (tjugotvå).
D: Jag skulle vilja ha biljetter till sjuföreställningen om det bara är möjligt.
K: Ett ögonblick. Tyvärr är sjuföreställningen slutsåld.
D: Kan du säga en gång till när den andra föreställningen börjar? / Och när, sade du att den andra föreställningen börjar?
K: Den börjar klockan 22 (tjugotvå) och till den finns (det) ännu många lediga platser.
D: Jag är inte säker om min vän vill gå på bio så sent.
K: Du kan reservera/boka biljetterna, men du måste lösa ut dem senast en timme före föreställningen.
D: Men det passar ju bra. Jag reserverar/bokar biljetterna.
K: Och ditt bokningsnummer är 36523.
D: Tack så mycket och hej då!

Hockeymatch

Till exempel så här:

- A: Vad gör ni i kväll?
B: Vi ska gå på en hockeymatch och efter det hem till Nico.
A: Vilka lag spelar i dag?
B: Djurgården men nu har jag glömt mot vilket lag (de spelar).
A: Tror du att jag kan komma med er om jag får en biljett? Djurgården är mitt favoritlag.
B: Visst kan du komma. Jag ringer Nico. Han fixar dig en biljett på nolltid.

4. s. 27

- Nörtit voivat kertoa siellä omista kiinnostuksenkohteistaan. Siellä vaihdetaan tietoa ja kokemuksia.
- Henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneita tietokonepeleistä, digitaalisesta musiikinteosta, valokuvaamisesta, elokuvista, bloggaamisesta ja graafisesta muotoilusta.
- Vaikuttamista tulevien näyttelyiden sisältöihin, uusien tapahtumien keksimistä museoon ja museon workshoppien testausta.
- Ryhmä kokoontuu joka toinen viikko kahvipalkalla.

5. s. 28

- a. Urheilu sopii kaikenikäisille, koska lajitarjonta on niin runsasta.
- b. Metsästäämällä, sienestämällä, puutarhatöissä, jopa ostoksilla ja museokäynneillä.
- c. Urheilun myötä saa sosiaalisia kontakteja ja mahdollisuuksia tavata ihmisiä, joilla on samanlainen ajatusmaailma. / elinikäisiä ystäviä ja treeniä niin ruumiille kuin sielullekin.
- d. Koira on hyvää seuraa, sitä on ulkoilutettava useita kertoja päivässä säässä kuin säässä, tapaa muita koiranomistajia.

5. Hälsa, sjukdomar och mat**1. s. 31**

- a. Pohjoismaalaiset syövät liian vähän hedelmiä ja vihanneksia ja liian paljon makeaa.
- b. Ruotsissa, Norjassa ja Islannissa joka viides valitsee kevytmargariinin, loput vain. Noin joka kolmas norjalainen ja tanskalainen ei käytä lainkaan rasvaa voileivän päällä.
- c. Ruotsalaiset ja suomalaiset aikuiset liikkuvat eniten. Ruotsalaiset lapset liikkuvat vähemmän kuin suomalaiset ja islantilaiset lapset.

2. s. 31–32**Vid matbordet**

Till exempel så här:

- A: Kan du räcka/skicka mig vattnet/vatten, tack?
- B: Här, var så god. Vill du ha bröd?
- A: Ja tack. Kan jag också få smöret/smör?
- B: Var så god, ta sallad och lasagne. Allt är laktosfritt.
- A: Tack. Det doftar härligt. Jag är redan hungrig.
- B: Vad bra. / Det var ju bra. Smaklig måltid.
- A: Tack detsamma. Vad det smakar gott.
- B: Vill du ha lite till/mer?
- A: Nej tack. Jag är mätt och jag vet att vi får någonting läckert till efterrätt.
- B: Till efterrätt har vi glass och jordgubbar.

Dygnet har bara 24 timmar

Till exempel så här:

- A: Hur hinner du träna (simning) 20 timmar i veckan? Är det riktigt klokt?
B: Det är mitt val. Jag stiger upp klockan fem varje morgon och klockan sex är jag i simhallen och tränar. Efter skolan tränar jag ännu två timmar.
A: Hur orkar du? Hur hinner du med hemuppgifterna, och att läsa till proven?
B: Jag orkar för/eftersom det är roligt och jag vill vara bäst. Hemuppgifterna är inte heller något problem. Jag gör dem på kvällen efter träningen.
A: Men ditt sociala liv då? Jag är lite orolig.
B: Mina bästa kompisar är också simmare. Har jag problem kan jag ringa till dem. / Om jag har problem kan jag ringa till dem. Och så har jag ju en soffpotatis som kompis, dig/du.
A: Det är tråkigt att du aldrig är med på fester. Det är viktigt att kunna njuta av livet.
B: Fester ryms inte i in mitt liv. / Fester är inte min grej. / Jag har inte tid att festa. Idrotten är hela mitt liv just nu, och jag njuter av det. Festa hinner jag sedan när jag har slutat idrotta.

3a. s. 32–33

1. lättare	4. nyttig
2. hungrig	5. fet
3. mätta	6. enkelt

4. s. 33

- Stressi vähenee, keho tuntuu rentoutuneelta, vastustuskyky paranee ja luovuus kasvaa.
- Nauru parantaa oppimiskykyä, mikä voidaan selittää sillä, että aivoihin virtaa nauraessa enemmän verta ja happea.

5. s. 34

- Reseptit ovat ”pikkuruokaa”, jota voi syödä sormin / ilman aterimia.
- Kirjassa on jouluruokia eri maista. Lukija ymmärtää, että joulua voidaan viettää monella eri tavalla.
- Kirjan idea (ruoan valmistus juhlapäivällisten tähteistä) ei toimi käytännössä. Spontaanisuus tähteiden käsittelystä katoaa. Voi joutua jopa ostamaan tarvikkeita, joista voi tehdä tähteitä.

6. s. 35

- a. Kananmuna maistuu hyvältä, ja se sisältää melkein kaikki tarvitsemamme ravintoaineet.
- b. Se on herkkä elintarvike, jonka kuori on huokoinen, joten se imee itseensä hajuja, makuja ja pahimmassa tapauksessa bakteereita. Jääkaapissa säilyttäminen parantaa sen säilyvyyttä.
- c. Napoleon sai siellä niin herkullisen munakkaan, että käski kyläläisiä keräämään kaikki kananmunat ja tekemään niistä jättimunakkaan hänen armeijalleen. Sen muistoksi vietetään vuosittain munakasfestivaalia eri puolilla maailmaa.

6. Fortsatta studier och arbetsliv**1a. s. 38–39**

- Charlotte: Minun unelmani on tehdä työtä taiteen parissa galleriassa. Mutta olen avoin myös muille vaihtoehdoille.
- Jesper: Unelmatyö on edelleen jalkapalloammattilainen. Jos minun täytyy valita tavallinen ammatti, se on pankkialalla.
- Tobbe: Haluaisin perustaa oman firman. Ehkä myyntiä internetissä.
- Ellen: Yksi unelma on tehdä työtä henkilöstökysymysten parissa työpaikoilla, joilla on henkilöstöongelmia.
- Stefan: Olin kesätöissä eräässä hotellissa. Sain siivota, tiskata, siivota autotallia, olla mukana kanta-asiakastapaamisissa ja hoitaa hotellin asiakkaiden asioita. Se oli mahtava mahdollisuus nähdä alaa käytännössä. Nyt olen varma, että olen löytänytalani.
- Daniel: Haluan muuttaa maalle ja työskennellä maanviljelijänä. Tädilläni on maatila, mutta kukaan hänen lapsistaan ei halua jatkaa sitä. Se on suuri tila, jossa on peltoja, metsää ja karjaa. Olemme sopineet tätini kanssa, että minä saan ostaa tilan.

1b. s. 39

Till exempel så här:

- Mitt drömyrke är...
- Jag är färdig att...
- I arbetslivet är...
- Jag skulle inte kunna tänka mig...

2. s. 39

- a. Aloita opiskelu pian, niin sinulla on hyvät mahdollisuudet saada työtä viiden vuoden kuluttua.
- b. hyvät mahdollisuudet saada työtä
- c. tulevaisuus ei näytä yhtä valoisalta
- d. ne, jotka ovat viimeistä vuotta lukiossa, ja joiden pitää valita koulutusala, saavat tietää, millaiset työmarkkinat ovat
- e. Akateemisen koulutuksen valitseminen on suuri päätös, ja se täytyy tietysti tehdä omien kiinnostusten kohteiden ja ominaisuuksien perusteella.
- f. miltä uramahdollisuudet ja työehdot näyttävät
- g. Työvoiman tarjontaan vaikuttavat puolestaan muun muassa eläkkeelle siirtymiset ja koulutuspaikkojen lukumäärä.

3. s. 40

1. b   2. c   3. a   4. c

4. s. 40

Till exempel så här:

- A: Hej och välkommen. Kan du berätta vad du heter?
- B: Hej, och tack. Jag heter XX. / Mitt namn är XX.
- A: Kan du berätta hurdan arbetserfarenhet du har? / Kan du berätta vad du har för tidigare arbetserfarenhet? / Kan du berätta vad du har jobbat med tidigare?
- B: Jag har tidigare jobbat på en bensinstation i Kristinestad och jag vet ungefär hur jobbet är.
- A: Din uppgift här är att stå i kassan och ta betalt av kunderna. Du får säkert också hjälpa till i caféet och då och då också städa toaletterna. Har du några frågor?
- B: Jag skulle vilja veta hur det är med arbetstiderna och lönen.
- A: Här hos oss jobbar vi i skift och då blir lönen också högre / det märks också i lönen. Du är välkommen att börja hos oss den första januari.
- B: Fint! Tack så mycket.

5. s. 41

Arbetsplats, vilken?
 Arbetsuppgifterna?
 Arbetstiden?
 Arbetskamraterna/kollegorna?
 Chefen?

Arbetsmiljön?
 Atmosfären/Stämningen?
 Lönen?
 Personalförmåner?
 Annat?

6. s. 41

1. b   2. c   3. a

7. s. 42–43

1. b   2. a   3. c   4. a   5. b

7. Trafik och transport

1. s. 45–46

- Harmaalla tai hopeanvärillisellä autolla on 10 % suurempi riski joutua kolariin kuin valkoisella. Mustien autojen riski joutua kolariin aamun sarastaessa tai iltahämärässä on 47 % suurempi kuin valkoisten. Beige, keltainen ja oranssi ovat valkoista turvallisempia värejä.
- Suosituimmat autojen värit näkyvät talvella liikenteessä huonoiten. Turvallisimmat värit (keltainen ja vaaleanruskea) ovat vähiten suositut värit.
- Pesemätön, matta, vaaleanruskea auto, jossa on valkoinen sisustus. Tällöin autoihin osuu todennäköisesti vähinten linnunkakkaa.
- Joidenkin teorioiden mukaan linnut ulostavat niiden päälle mieluiten, koska ne näyttävät ylhäältä katsoen vesilätäköiltä tai järviltä. Niihin ulostettaessa ei jää hajujälkeä viholliselle.

2. s. 46–47

1. b   2. c   3. b   4. a

3. s. 48

Till exempel så här:

- A: Har du avstått från bilen / Har du redan sålt bilen och skaffat en regionbiljett?
- B: Nej, jag sitter hellre i en varm bil bakom ratten, speciellt på vintern, fast några tycker (att) det är omoraliskt.
- A: Jag förstår mig inte på folk som inte åker kollektivt. Det är miljövänligt och billigare än privatbilism.
- B: Nu måste du komma ihåg att jag inte bor i centrum som du. Bussarna går sällan på landsbygden och bilen är ett måste även om det blir dyrt. / man måste ha bil även om det blir dyrt.
- A: Ja, det kan vara ett problem för några. Har du alls/ens tänkt dig att cykla till jobbet?
- B: Det är för farligt eftersom det inte finns några cykelvägar. Och de nya bilarna är mycket miljövänligare än de äldre.
- A: Jag håller inte med. Det finns så många bilar att de säkert är/utgör/ blir ett problem i städerna. Man måste bygga flera parkeringsplatser och rusningstiderna blir bara längre. / det blir bara mera köbildning.
- B: Kommer du ihåg förra vintern? Det miljövänliga tunnelbantåget eller bussen kom inte. Jag plockade upp några stelfrusna fotgängare på väg till jobbet.

4. s. 48

1. Ursäkta, kan du berätta om det här tåget går till Uppsala?
2. Är det sant att man kan gå (till fots) / promenera från Malmö till Köpenhamn?
3. Jag har alltid tagit färjan / åkt färja från Sverige till Danmark.
4. Visste du att man också kan ta tåget / åka tåg från Stockholm till Köpenhamn?
5. Jag vill flyga till Island eftersom jag lätt blir sjösjuk.
6. Bilister som inte tar hänsyn till fotgängare irriterar mig.
7. Har du någonsin kört motorcykel?
8. Kan du säga om en cyklist / cyklisten ska ha hjälm i Sverige?
9. Alla undersökningar/studier visar att rattfyllerister är/utgör ett allvarligt problem i trafiken.
10. Det är bäst att sakta farten och följa hastighetsbegränsningarna om man inte vill få böter.
11. Alla bilister kör genast försiktigare när de ser en polisbil.

5. s. 49

Det här krävs:

- Före uppkörningen måste man göra riskettan och halkbanan. I riskettan lär man sig om olika riskfaktorer i trafiken.
- Teoridelen och uppkörningen ska göras inom två månader.
- Uppkörningsbilen har ingen övningskörningsskylt.
- Efter en godkänd uppkörning får man ett bevis på körkort, en lapp som fungerar som körkort tills man får plastkörkortet.
- Körkortet har två års provtid.
- En underkänd uppkörning kan göras om först två dagar efter uppkörningen.

8. Resor och sevärdheter

1. s. 51–52

- a. tuhansien saarien saaristo, jonka luonto on vertaansa vailla
- b. jotain ainutlaatuista, joka on koettava
- c. vaellus, pyöräily ja melonta
- d. on useita muita vaihtoehtoja valittavana
- e. Pyöräillen pääset helposti kiinnostaville nähtävyyksille, kuten keskiaikaisiin linnoihin ja kirkkoihin ja kivikautisiin kyliin.
- f. vähemmän liikennöityjä teitä pitkin
- g. lisätietoa
- h. Majoitus on aina hyvä varata etukäteen.
- i. niin saat vielä enemmän irti matkastasi. Seikkailu ainutlaatuisessa saaristoympäristössä odottaa.

2. s. 52

Till exempel så här:

A: Vilken resa talar ni om?

B: Om vår resa till Åland.

A: Hur gick er resa?

B: Bra. Det är allt annat än tråkigt att resa med min kusin. / Att resa med min kusin är allt annat än tråkigt.

A: Övernattade ni på något hotell?

B: Nej, det fanns inga lediga rum. Men på en ö hittade vi en liten stuga. Stugan hade två rum och kök.

A: Hurdana var rummen?

B: De var små men trivsamma.

A: Hur var vädret där?

B: Först var det kallt och det regnade men sedan blev det varmare.

A: Vilken var resans höjdpunkt? / Vilken var höjdpunkten under/på resan? / Vad var det bästa med resan?

B: Det var vår cykeltur till Bomarsund.

A: Ska/Tänker ni åka till Åland också nästa sommar?

B: Möjligtvis/Eventuellt / Kanske det. Där finns så många intressanta platser. / Det finns så många intressanta platser där.

3. s. 53

- vi vill glömma vardagen
- vi har behov att koppla av / vi vill koppla av
- medier, filmer, böcker, reklam väcker vårt intresse
- vi vill se hur världen ser ut
- vackra vyer/landskap
- nya upplevelser
- frihetskänsla
- nyfikenhet
- hälsa
- mat
- stämning
- arbete/jobb
- fritidsintressen/hobbyer
- shopping
- kultur

4. s. 53

1. b   2. a   3.–   4. e   5. f   6. c   7. d

5. s. 54

	Rätt	Fel
1.	X	
2.		X
3.		X
4.		X
5.		X

9. Natur och miljö

1. s. 56–57

1. c   2. f   3. e   4. l   5. i   6. d   7. g   8. b   9. j   10. h   11. a   12. k

2. s. 58

Till exempel så här:

A: Vad gör du för att minska på ditt avfall?

B: Jag köper produkter som håller längre.

A: Kan man göra något mer för miljön? Vad då?

B: Jag föreslår att alla köper bara så mycket mat som de behöver.

A: Ja, bortkastad mat är ett verkligt problem också i Norden, fast folk är miljömedvetna här. Har du några fler/andra bra tips / goda råd?

B: Jag ger mina vänner alltid en upplevelse som present. Och jag dricker alltid kranvatten. Att transportera buteljerat vatten från Sydeuropa till Norden är inte klokt / är dumt.

3. s. 58–59

- a. Kasta inte mat i onödan.
- b. Över hälften av den mat som slängs är ätbar.
- c. Planera dina uppköp.
- d. Undvik impulsköp som ”ta tre betala för två”.
- e. Köp inte färskprodukter i storförpackning.
- f. Förvara maten rätt.
- g. Laga mat av resterna.
- h. Om du ska resa bort kolla kylskåpet och ge din granne den extra maten.

4. s. 59

- a. Miljoona merilintua kuolee tai vahingoittuu vuosittain syötyään roskaa.
- b. Linnut luulevat roskaa ruoaksi. Jokaisella myrskylinnulla on keskimäärin 33 muovipalaa vatsassaan.
- c. Puuta, alumiinitölkkejä ja lasia.
- d. Muovi hajoaa niin hitaasti. Merissämmme on valtavasti mikroskooppisen pieniä muovinpalasia, jotka joutuvat mm. simpukoiden välityksellä ihmiskehoon.
- e. Rantojen siivoaminen tulee kunnille kalliiksi.
- f. Monissa kunnissa roskien väitetään tulevan ennen kaikkea Saksasta, Englannista, Puolasta ja Tanskasta.

10. Medier och IT

1. s. 62

- a. Tiedotusvälineet antavat ihmisille sellaista tietoa, jonka perusteella ihmiset voivat vapaasti ja itsenäisesti ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Ne välittävät tietoa vallanpitäjistä ja esittelevät erilaisia mielipiteitä ja näkökantoja.
- b. Tietoa ei välitetä enää pelkästään perinteisten viestimien, kuten päivälehtien, television ja radion välityksellä, vaan myös Internetissä esim. blogien ja Facebookin kautta.

2. s. 62–63

1. bifogad fil	7. en surfplatta
2. ett USB-minne	8. ett användarnamn/ login-namn och ett lösenord
3. en smartmobil	9. Redaktörer/journalister
4. en app	10. Det står i
5. uppdaterar	
6. Att ladda ner	

3. s. 63

- Psykologi Sara Thomée on monissa tutkimuksissaan todennut, että henkilöillä, jotka jatkuvasti käyttävät kännykkää ja tietokonetta, on unihäiriötä, masennusta ja stressiä. Nämä voivat vuorostaan altistaa psyykkisiin sairauksiin.
- Nykyään vastaanotamme ja muokkaamme yhden ainoan päivän aikana enemmän tietoa, kuin kivikauden ihminen koko elämänsä aikana. Aivomme ovat erittäin sopeutumiskykyiset, mutta missä sopeutumiskyvyn raja kulkee, sitä eivät tutkijat osaa sanoa.
- Vapaa-ajan ja työn välisen rajan hämärtyminen voi aiheuttaa tilanteen, jossa monet luulevat, että heidän on jatkuvasti oltava tavoitettavissa. Kännykkää ei uskalleta sulkea siinä pelossa, että tärkeä tekstiviesti tai puhelu jää huomaamatta.
- Tietokoneen ääressä menettää helposti ajantajun ja unohtaa, että keho tarvitsee liikuntaa, ruokaa, juomaa ja unta. Tämän lisäksi nukkumaan mennessä käydään ylikierroksilla, mikä vaikeuttaa nukahtamista.
- Vaikka tietokoneen ja kännykän käyttöön liittyy paljon kielteisiä piirteitä, meidän täytyy muistaa että niiden myötä on tullut paljon myönteisiäkin asioita.

1. kan leda till psykisk ohälsa
2. rädslan att missa något
3. Många känner skuld om de har obesvarade samtal eller sms.
4. strunta i kroppens signaler
5. trots alla nackdelar

4. s. 64**En diskussion om medievanor**

Till exempel så här:

- A: Vilka sociala medier brukar du följa varje dag / dagligen?
B: Jag finns/är på Facebook men jag är inte så aktiv. Hur ofta kollar du din status på Facebook, och stänger du av mobilen över natten?
A: Jag kollar min status flera gånger varje dag. Egentligen är jag inloggad hela tiden. Vilka andra medier följer du med regelbundet?
B: Jag brukar läsa nyheter på nätet. Då får jag genast veta vad som händer ute i världen. Vilka medier följer du?
A: Jag följer DN (Dagens Nyheter) men också BBC:s sidor. Jag har blivit medieberoende och därför har jag mobilen på ljudlöst några timmar varje dag.
B: Jag har samma problem. Jag tycker att det är svårt att koncentrera sig på till exempel att läsa när jag hela tiden måste kolla om jag har fått sms eller hur det står till med mina kompisar.
A: Ska vi koppla av och gå på bio på några timmar?
B: Vilken bra idé! Jag kommer gärna med och sedan ska vi inte läsa e-post eller skicka sms utan bara njuta av filmen.

Cyberverkligheten är den riktiga verkligheten

Till exempel så här:

- A: Är du alltid uppkopplad?
B: Nästan alltid. Jag läser mina sms genast på morgonen och det gör jag också sist av allt på kvällen.
A: Jag också. Och på bussen kollar jag Facebook och Twitter och Instagram.
B: Det gör jag också. Man måste ju kolla om det händer något viktigt.
A: Är dina kontakter på nätet också dina riktiga vänner?
B: Ja, de flesta. En del är bara bekanta. Men kommunikationen sker nog till stor del på nätet.
A: Men träffar du dina vänner också på riktigt?
B: Så klart. Vi går på kaffe / Vi går och tar en kopp kaffe / Vi går och fikar, tränar och sådant.

5. s. 65–66

- a. Facebookista on tullut pienyrityksille tärkeä kanava asiakkaiden tavoittamiseen, koska niillä on vain rajalliset mahdollisuudet markkinointiin ja mainostamiseen.
- b. Tykkääjät auttavat herättämään kiinnostuksen yritysten tuotteisiin ja palveluihin. Aktiiviset fanit lähettävät yritysten postauksia edelleen omille Facebook-kavereilleen.
- c. On syntynyt yrityksiä, jotka ovat erikoistuneet myymään anonyymejä peukutuksia niille, jotka haluavat nostaa faniensa määrää.
- d. Se lupasi pikakahvipakkauksia kaikille tykkääjille. Varastot tyhjenivät kuitenkin nopeasti, ja kaikille ei riittänyt ilmaista kahvia. Tästä eivät kuluttajat pitäneet, joten lopuksi yritys joutui jakamaan alennuskuponkeja niille, jotka olivat jääneet ilman.
- e. Tykkääjät haluavat olla aktiivisia keskustelijoita ja antaa sekä positiivista että negatiivista kritiikkiä. Ei pidä vain laittaa sivua pystyyn ja odottaa, että se saa tykkääjiä. Myöskään omista tuotteista ei saa kertoa liikaa.

6. s. 66–67

1. c   2. a   3. b

11. Samhälle och ekonomi

1. s. 70

1. ett parti 3	6. en plikt 3; en skyldighet 3
2. en anhängare 5; en partimedlem 2	7. en väljare 5
3. enhälligt	8. konservativ
4. grundtrygghet	9. en soffliggare
5. gräsrotsnivå	10. en röstmagnet 3

2. s. 70

Tutkimuksessa selvitettiin, mitkä ovat brittien mielestä maailman 100 tärkeintä keksintöä.

1. pyörä	14. jääkaappi
2. lentokone	15. särkylääke
3. hehkulamppu	16. hörykone
4. internet	17. pakastin
5. tietokone	18. kamera
6. puhelin	19. auto
7. penisillini	20. silmälasit
8. iPhone	21. matkapuhelimet
9. vesiklosetti/WC	22. wc-paperi
10. polttomoottori	23. pölynimuri
11. e-pilleri	24. juna
12. pesukone	25. Google
13. keskuslämmitys	

3a. s. 71

Vänstern	Centern	Högern
		Centerpartiet
		Folkpartiet
		Kristdemokraterna
	Miljöpartiet	
		Moderaterna
Socialdemokraterna		
		Sverigedemokraterna
Vänsterpartiet		

3b. s. 71

- Päästäkseen eduskuntaan ja Europarlamenttiin puolueen on ylitettävä neljän prosentin äänikynnys.
- Maakäräjille (landsting) pääsy edellyttää kolmen prosentin äänikynnyksen ylitystä.
- Kunnanvaltuustoihin ei ole äänikynnystä.

4. s. 72

Till exempel så här:

A: Ursäkta, men har du tid att svara på några frågor?

B: Javisst, det har jag.

A: Jag undrar om du hör till soffliggarna.

B: Inte alls. Jag ställer själv upp i kommunalvalet.

A: Men det är ju fint. Får jag fråga vilket parti du representerar?

B: Jag hör till De gröna och mitt nummer är 52. Kom ihåg att rösta på mig / nummer 52.

5. s. 72–73

1. a   2. b   3. c

6. s. 73–74

- a. Ikean myymälän perustamisesta Intiaan sekä Ikean liikeidean toteuttamisesta Intiassa.
- b. Ikea saa myydä tavarataloissaan Intiassa kaikkia tuotteitaan, vaikka esim. ulkomaisten tekstiilien ja elintarvikkeiden myynti on ollut aiemmin Intiassa kiellettyä.
- c. Nopean rautatieyhteyden rakentamista Oslost Göteborgin ja Berliinin kautta Prahaan, Müncheniin ja Venetsiaan.
- d. Projekti rahoitetaan valtioiden ja yksityisten rahoittajien myötävaikutuksella.

12. Brott och straff

1. s. 76

1. e   2. d   3. h   4. a   5. b   6. f   7. c   8. g
- i. En tidning publicerar en lögnaktig historia om att en politiker har tagit emot mutor (en muta = 1 lahjus).
- j. En person jobbar svart.

2. s. 77

- a. lain mukaan rangaistava
- b. Viiden viime vuoden aikana on poliisille, tullille tai syyttäjälle ilmoitettu 1,2–1,4 miljoonaa rikosta.
- c. tavallisin rikos Ruotsissa on varkaus
- d. rikos henkilöä kohtaan, esimerkiksi pahoinpitely, laiton uhkaus tai seksuaalirikos
- e. vahingonteko, esimerkiksi töhriminen, joka on tavallinen nuorten tekemä rikos
- f. Yksi syy tähän on, että uusia autoja on vaikeampi varastaa.
- g. Poliisille ilmoitetut rikokset eivät kerro koko totuutta tehtyjen rikosten määrästä.
- h. Se, että uhkaa/painostaa jotakuta, että tämä jättäisi kokemansa tai todistamansa rikoksen ilmoittamatta, on vakava rikos.
- i. perheväkivalta
- j. Se, että rikosten määrä näyttää nousevan, voi johtua myös siitä, että ilmoitukset poliisille ovat lisääntyneet.
- k. säännöt, joissa määrätään, että pitää aina tehdä ilmoitus poliisille, jos oppilas pahoinpitelee toista
- l. muuttuneet käsitykset siitä, mikä on oikein ja mikä väärin
- m. yksi esimerkki on lasten pahoinpitely
- n. Nykyään se on täysin kiellettyä.

3. s. 78–79

Till exempel så här:

1. Hur mobbades du? / Hur blev du mobbad?
2. Vad gjorde man / de vuxna för att sätt stopp på mobbningen?
Och hur lyckades det? / Och vart ledde det till?
3. Vad var det värsta med mobbningen?
4. Slutade mobbningen senare? / Blev det slut på mobbningen?
5. Har du fått hjälp för att kunna klara dig? / Hur mår du idag?

4. s. 79

Till exempel så här:

- a. Fyra poliser stoppade en bil i Södertälje. Men poliserna var falska poliser och de rånade dem som satt i bilen. Nu blir två av männen åtalade för grovt rån, och de två andra för att de hjälpte till.
- b. Under en fotbollsmatch slog en 16-årig juniorspelare en annan spelare i ansiktet. Det gjorde han för att den andra spelaren hade sparkat en boll som hade träffat juniorspelaren. Det hände efter slutsignalen. Nu har 16-åringen blivit dömd till 20 timmar ungdomstjänst, och så ska han betala 500 kronor i skadestånd till den andra spelaren.
- c. I fjol var det några som bröt sig in i en stuga och förstörde möbler och inredning. De kastade omkring sopor och tände eld på bord och bänkar. Men polisen kunde hitta dna-spår efter dem, och tack vare spåren har polisen nu kallat en person till förhör. Polisen tror att det är flera än en som är skyldiga.

5. s. 80**På polisstationen**

Till exempel så här:

- A: Hej. kan du berätta vad som har hänt?
- B: Ja, min handväska blev stulen för en halvtimme sedan / någon stal min handväska för en halvtimme sedan.
- A: Var var du när väskan stals?
- B: Jag var på Sergels torg och hade just kommit upp från tunnelbanan. Jag höll på att ringa min väninna när tjuven kom och tog min väska.
- A: Kan du berätta så exakt/noggrant som möjligt vad du hade i väskan?
- B: Jag hade min plånbok med alla möjliga kreditkort, körkort och ungefär 500 kronor i kontanter. Sedan hade jag också nycklarna till min lägenhet och bil. Sedan också lite hårspray, makeup och sådant. Och sedan tog tjuven också min mobil!
- A: Kan du beskriva både väskan och mobilen. Och fanns det några ögonvittnen på plats?
- B: Väskan var svart och av märket XXX. Mobilen var lyckligtvis ganska gammal, en XXX. Jag har faktiskt med mig ett vittne som väntar i aulan.
- A: Tack ska du ha. Kan du ännu skriva ditt namn på de här pappren och kolla att dina kontaktuppgifter stämmer. Vi försöker ta fast tjuven och jag hoppas att vi kan kontakta dig snart.
- B: Tack så hemskt mycket och adjö. Och en sak till: hur kan ni kontakta mig när tjuven tog min mobil?

Ett ögonvittne berättar

Till exempel så här:

- A: Hej. Såg du vad som hände på Sergels torg?
- B: Jag stod alldeles bredvid damen och såg när hon blev rånad / hon rånades.
- A: Kan du beskriva hur tjuven såg ut.
- B: Det var en ganska ung man, cirka 180 centimeter lång, ganska smal. Håret var ljust och ganska långt. Och sedan hade han ett ganska stort ärr på kinden.
- A: Hur var han klädd?
- B: Han hade mörkblå jeans och en svart munkjacka. Och en stor vit keps med bokstäverna BB på. Och jag hann faktiskt ta en bild på honom med min mobil innan han sprang sin väg.
- A: Tack så mycket för all värdefull information. Han tycks vara polisens gamla bekant. Åt vilket håll sprang han?
- B: Han sprang längs Drottninggatan mot Gamla stan.
- A: Tack ännu en gång. Jag är säker att vi kommer att få fast honom.
- B: Tack och hej. Hoppas att den där stackars kvinnan får sin väska och mobil tillbaka.

6. s. 81

	Rätt	Fel
1.		X
2.		X
3.	X	
4.		X
5.		X

13. Mångkulturell vardag

1. s. 83–84

- Vaasan kaupunki haluaa palvella asukkaitaan eettisesti ja oikeudenmukaisesti ilman että ketään syrjitään.
- Kulttuurinen moninaisuus pitäisi nähdä rikkautena, johon voi vaikuttaa oikeanlaisella tiedotuksella, edistämällä eri ryhmien välistä kanssakäymistä ja lisäämällä vähemmistöryhmien vaikutusvaltaa.
- yhteiskuntaa, jossa eri ryhmät säilyttävät erityispiirteensä ja hyväksyvät, että muutkin toimivat samalla tavalla
- amat oikeudet ja velvollisuudet
- ryhmät eivät eristäydy toistaan
- Erilaisuus hyväksytään kaikilla tasoilla.
- edellytys sille, että yhteiskuntamme toimii
- Haaste maahanmuuton lisääntyessä on sopeuttaa siirtolaiset suomalaiseen yhteiskuntaan ja että paikalliset asukkaat sopeutuvat siirtolaisiin.

2. s. 84

- A: Min familj är ganska mångkulturell.
 B: Berätta (lite mer). Det låter intressant.
 A: Min mormor är från Ryssland och morfar från Estland. Farfar kommer från Tyskland. Den enda finnen är farmor.
 B: Det är ju bra att släkten kommer från många länder. Men du har blivit finsk/finne?
 A: Jag har alltid varit finsk/finne. Och min bästa vän är adopterad från Kina. Men också hon är finsk/finne.

3. s. 84–85

- a. Erilaisuus täytyy hyväksyä. On myös ymmärrettävä, että uudessa maassa on asioita, joihin ei voi vaikuttaa (kieli, perinteet, kulttuuri, ilmasto). Tärkeintä on lopettaa kaiken erilaisen jaotteleminen paremmaksi tai huonommaksi.
- b. Ihmisten välisessä kanssakäymisessä syntyy väärinymmärryksiä ja kulttuurien törmäyksiä. Näin voi käydä jopa maan rajojen sisällä. Vaikeimpia voivat olla kulttuurit, jotka muistuttavat paljon omaa kulttuuria.
- c. Yhteiskunnan on kannettava oma vastuunsa sopeutumisesta. Lisäksi kaikkia tulee kohdella kunnioittaen. Meidän on osoitettava toinen toisillemme välittämistä ja annettava neuvoja ja apua.
- d. Huono kielitaito ja sosiaalisen verkoston puuttuminen ja sen myötä työllistymisongelmat.

4. s. 85–86

- a. Naisten kuvat oli poistettu Ikean saudiarabialaisesta kuvastosta.
- b. Hänen mielestään Ruotsin elinkeinoelämän on pidettävä kiinni olemassa olevista eettisistä säännöistä eikä edistää naisten syrjintää tuotteittensa myynnillä.
- c. Naisten poistamista kuvastosta eivät olleet vaatineet Saudi-Arabian viranomaiset eivätkä Ikean Saudi-Arabian tavaratalon omistajat.
- d. Päätös naisten poistamisesta kuvastosta oli tehty Ikean pääkonttorissa Ruotsissa, ei Saudi-Arabiassa.

14. Livssyn

1. s. 87

1. En livsåskådning är en övertygelse eller föreställning om hur människan eller samhället är eller bör vara.
2. men livssyn kan även vara färgad av vanföreställningar och vidskepelse
3. Etiken innehåller värden och värderingar.
4. värden handlar om vad som verkligen är viktigt för oss i livet
5. de kan vara skadliga om de används för att kränka andra människor
6. det uppstår lätt stora och små konflikter
7. handlar om vad som är rätt och fel
8. genomtänkta värderingar hjälper oss att ta ställning till saker
9. vi måste vara beredda på att ta ansvar för konsekvenserna om vi gör något fel
10. att leva sitt liv så att man helt enkelt mår bra och har gott samvete

2. s. 90

- a. uskonto on tärkeä arjessa
- b. monilla ruotsalaisilla perinteillä on juuret uskonnossa
- c. Ruotsalaiset pitävät kiinni perinteistään, joten vaikka tiettyjen tapojen alkuperä on unohdettu, itse tavat elävät edelleen.
- d. islam on nykyään Ruotsin toiseksi suurin uskonto
- e. paastokuukausi ramadan on tärkeä tapahtuma ruotsalaisessa yhteiskunnassa

3. s. 90

Till exempel så här:

A: Vad tänker du studera?

B: Jag ska/tänker bli präst.

A: Oj då. Det trodde jag inte om dig. Men varför det? / Menar du allvar?
/ Säger du det?

B: Tja, jag är intresserad av religion och etiska frågor / jag har alltid varit intresserad av religion och etiska frågor.

A: Tror du själv på Gud?

B: På sätt och vis. Jag tror inte att det är en gubbe i himlen. Men nånting ovanför människan, ja, det tror jag på. Och du?

A: Hm, svårt att säga. Men jag respekterar/uppskattar ditt beslut.
Du är (ganska) modig.

5. s. 91

- a. Emme selviäisi sosiaalisesta kanssakäymisestä, jos olisimme aivan rehellisiä. Valkoisten valheiden avulla voimme välttää konflikteja.
- b. Valhe voi pilata luottamuksen ihmissuhteessa ainiaaksi. Valehtelija menettää uskottavuutensa paljastuessaan.
- c. Siitä ei ole olemassa varmoja tunnusmerkkejä. Monet luulevat, että valehtelija välttää katsekontaktia tai näyttää hermostuneelta, mutta mikään tutkimus ei tue tätä.
- d. Valhe on, ja on aina ollut, välttämätön hengissä selviämiseksi.
- e. Pär Anders Granhag on tutkinut ”mustia valheita”, joilla voi olla vakavia seurauksia. Hän määrittelee kolme eri valhetyyppiä, joille on yhteistä, että valhe on tietoinen.
  - Tapahtumien kulkua vääristellään, mutta asia on osittain totta.
  - Koko tapahtumien kulku on keksitty.
  - Tärkeää tietoa pimitetään. ”Ei tiedetä” tai ”ei muisteta”.

III Hörförståelse

1. s. 98

- a. Pyöräilykypärän. Hän on saanut uuden syntymäpäivälahjaksi.
- b. Tyttöbarbien poikabarbieen.
- c. Soittamalla studioon, josta saa Emman puhelinnumeron.
- d. Kyytiä (Vantaalta) Kuopioon.
- e. Matkaseuraa/Juttukaverin.
- f. Lukion oppikirjoja matematiikkaan, englantiin ja biologiaan.
- g. Hän on juuri muuttanut kotoa ja asuu kaverinsa kanssa. Rahaa ei ole liikaa.
/ On säästettävä. / On elettävä säästeliäästi.

2. s. 98

- a. luontokävelyä
- b. kunnolliset jalkineet
- c. Käärmeistä, joita on paljon kallioilla.
- d. Kaikki oikein vastanneet saavat taskulampun.
- e. grillijuhlat

3. s. 98–99

- a. Tehdään tietöitä.
- b. Jopa 15 minuuttia.
- c. Autoilijoiden tulee ajaa varovasti uuden sillan yli.
- d. Silta on vastedes vain jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden käytössä.
- e. Mopoautojen kuntoon.
- f. Monissa onnettomuuksissa on ollut mukana mopoautoja. Koulut ovat juuri alkaneet ja kaduilla on paljon koululaisia.
- g. Puu on kaatunut tielle.
- h. Käyttämään kiertotietä. / Ajamaan Raaseporintien ja Teollisuuskadun sijaan Tehtaankatua.

4. s. 99

- a. Junan lähtölaituri on muuttunut. / Juna lähtee raiteelta kahdeksan, ei raiteelta kuusi.
- b. 25 minuuttia.
- c. Joudutaan odottamaan toista junaa, joka on myöhässä.
- d. Juna korvataan linja-autoilla.
- e. Menemään sisäänkäynnin luokse, jossa henkilökunta opastaa oikeaan linja-autoon.
- f. Kaikille lapsille tarjotaan jäätelö junamatkan aikana.
- g. Matkustajia pyydetään pitämään matkatavaroitaan silmällä. Junissa on ollut taskuvarkaita viime aikoina.

5. s. 99

- a. Myrsky saapuu maahan etelästä aikaisin seuraavana aamuna. Sunnuntain vastaisena yönä tuuli tyyntyy.
- b. kevät
- c. Aurinkoista, heikkoa etelätuulta, lämpötilan jopa +20 astetta.
- d. Hienoa hiihtokeliä, auringonpaistetta, lämpötila noin –10 astetta, lähes tyyntä.
- e. talvi
- f. kesä
- g. Kuulijoita kehoitetaan pysymään sisätiloissa, jos lämpö ottaa voimille ja välttämään turhaa ulkona liikkumista ukkoskuurojen aikana.

6. s. 100

1. a   2. b   3. b

7. s. 100

1. b   2. b   3. b   4. a   5. c   6. b

8. s. 101

1. b   2. b   3. a   4. c

9. s. 101

- a. purukuminsyöntikieltoa
- b. Tupakointi julkisilla paikoilla on kielletty, kannabiksen poltto sitä vastoin sallittu.
- c. Kiellettyä on vetää vessa tai tuottaa häiritseviä ääniä. Miehet eivät myöskään saa pissata seisaaltaan.
- d. On käytettävä kenkiä, joista ei synny liikaa ääntä.
- e. Suutelemiseen julkisella paikalla.

10.s. 102

1. b   2. c   3. b   4. a   5. a   6. c

11.s. 102

1. c   2. a   3. a

12.s. 102

- a. Ihmiset ovat unohtaneet, että Tukholmassakin voi olla kunnon talvi.
- b. Marisijoiden tulisi paeta maasta/Ruotsista.
- c. Hän ei pidä talvesta Tukholmassa.
- d. lumesta
- e. Tukholmalaiset eivät kestä lumimyrskyjä.
- f. Norlannissa junien ja metron ei tarvitse kuljettaa yli 700 000 ihmistä joka päivä.

13.s. 103**14-åring sov när polisen letade**

1. a   2. b

Norska lotto

- a. Perheeseen on osunut kolme loton päävoittoa, ja heti jokaisen voiton jälkeen on syntynyt yksi lapsi.
- b. He ovat jatkaneet elämäänsä normaalisti.
/ Käyvät edelleen normaalisti työssä.

Problem med grannsämjan

- a. He pesivät pyykkiä pesutuvassa liian usein.
- b. Vuokraisäntä vaihtoi lukon pesutuvan oveen.
- c. Pyykkäävällä pariskunnalla oli oma pesukone, jota he eivät käyttäneet.

Carl Philip slåss för sin bastu

- a. Rakennuksia on korjattu, ja rantaan on rakennettu laituri.
Suunnitteilla on sauna.
- b. He eivät halua prinssin rakentavan rantaan lainvastaisesti.
Laki on sama kaikille.

14.s. 104

1. 139   2. 82   3. 37   4. 12   5. 30   6. 91   7. 160   8. 1,1   9. 1 183
10. 11 miljoner

15.s. 104

1. a   2. c   3. a

IV Grammatikövningar

Räkneord och sifferuttryck – Lukusanat ja numeroilmaukset

1. s. 106

Till exempel så här:

A: När har du födelsedag?

B: Jag är född den 8 (åttonde) mars 1999 (nittonhundranittionio).

A: Då är vi nästan lika gamla.

B: När är du född?

A: Jag har födelsedag den 27 (tjugosjunde) februari.

B: Kan du ännu ge mig din adress?

A: Ja. Jag bor på Kungsgatan 4 (fyra) B. Och du (då)?

B: Jag bor på Skolgatan, fjärde huset till vänster.

A: När kommer du hem idag?

B: Jag är inte säker, kanske vid sjutiden.

A: Middagen är färdig vid femtiden och alla andra är redan hemma då.

B: Du kommer väl ihåg att Calle har musikskolans konsert klockan 17 (sjutton).
/Kommer du ihåg att Calle...

A: Det har jag totalt glömt. När slutar konserten?

B: Jag tror att den/konserten tar ett par timmar och (att) de är hemma senast klockan 20.30 (halv nio).

A: Jag ska laga någonting/något att äta för dem. Vi ses vid halvniotiden!

A: Ja, vi ses!

2. s. 107

2011	tjugohundraelva
1 153 140	en miljon hundrafemtio- tretusen ett hundrafyrtio
12	tolv
2011	tjugohundraelva
3 593	tretusenfemhundranittiotre
100 000	hundratusen
1,3 miljoner	en komma tre miljoner
0,4 %	noll komma fyra procent
2010	tjugohundratio
871 799	åttahundrasjuttioentusen sjuhundranittionio
2011	tjugohundraelva
1991	nittonhundranittioett
18 %	aderton/arton procent
2011	tjugohundraelva
201 147	tvåhundraettusen etthundrafyrtiosju

3a. s. 107–108

Till exempel så här:

Man tittar på TV drygt två timmar per dygnet, fritidsintressena tar ungefär en timme per dygn, vilket har ökat nästan med det dubbla på tio år. Att läsa, att motionera, träffa vänner och släktingar och sitta vid datorn tycks också vara värt att satsa på. Man satsar på de här sakerna knappt en timme per dygn. Det som har ökat mest på tio år är användandet av datorn.

En del kopplar av, reser, lyssnar på radio, deltar i olika kultur- och nöjeställningar och studerar på fritiden. I genomsnitt använder man mindre än tjugo minuter per dygn på de här sakerna.

3b.s. 108

Till exempel så här:

Hur använder över tioåriga grundskoleelever i Finland dygnets 24 timmar?

De sover trettiosju procent av dygnet, sitter i skolan 24 procent, tittar på TV åtta procent, motionerar tre procent och läser läxor tre procent. Tjugofem procent av dygnets timmar använder de på något annat.

Jag undrar vad som döljer sig under rubriken "Annat".

Hur använder gymnasieelever i Finland dygnets 24 timmar?

Gymnasieeleverna sover lite mindre än grundskoleeleverna, trettiofyra procent av dygnet, vilket gör cirka åtta timmar per dygn.

De sitter i skolan 23 procent, tittar på TV lika mycket som grundskoleelever (åtta procent), läser läxor fem procent och motionerar lika mycket som grundskoleelever (tre procent). Tjugosju procent av sin tid använder de på något annat.

Vad tror du de gör då?

Pronomen – Pronominit

1. s. 109

1. dig
2. du
3. Jag
4. dig
5. jag
6. vi
7. Vi
8. Du

2. s. 109–110

1. min
2. din
3. ditt
4. dina

* * *

5. Min/Vår
6. din/er
7. min/vår
8. din/er

* * *

9. deras

3. s. 110

1. den
2. det
3. De
4. den
5. dem
6. Den
7. dem
8. det

4. s. 110–111

1. Kan du hjälpa mig
2. kan jag göra det
3. min bok
4. börjar vi

* * *

1. Kan jag hjälpa dig
2. jag klarar mig
3. dem
4. dig

* * *

1. kommer ni
2. Vi slutar
3. prata/tala/snacka med oss
4. Har ni gjort
5. oss
6. er

* * *

1. dig
2. du
3. sin nya/nye man
4. Vi har skilt oss.
5. henne
6. hennes

5. s. 112

1. vårt gym
2. din trötta kropp
3. Våra skickliga tränare
4. dina mål
5. din livskvalitet
6. våra nya hemsidor

6. s. 112

1. lägga oss	4. känner oss
2. förberett dig	5. försover sig
3. koncentrerat mig	6. Akta dig

7. s. 113

Till exempel så här:

A: Ska vi gå på bio i dag?

B: Tyvärr passar det inte för mig (idag). Jag kommer gärna någon annan gång.

A: Nästa vecka passar, vilken dag som helst. / Vilken dag som helst passar nästa vecka.

* * *

A: Ska vi gå redan?

B: Inte ännu. Jag måste först äta någonting/något.

A: Vi har tyvärr ingenting/inget att äta. Det finns ingenting i kylskåpet. / Kylskåpet är alldeles tomt.

B: Då går vi först på något kafé/café.

* * *

A: Grattis! Här är en födelsedagspresent till dig./ Här är din födelsedagspresent, var så god.

B: Tack. Vilket vackert smycke! Det kostade säkert mycket.

A: Ingenting/Inget är för dyrt för dig.

8. s. 113

1. Kultasepäntliike ryöstettiin viime viikolla, mutta varkaasta ei ole jälkeäkään / mitään tietoa.
2. Mitä aineksia tarvitaan pyttipannuun? Tapana on ottaa, mitä jääkaapissa on.
3. Kuinka voi löytää rikkaan miehen? Se on kysymys, johon en osaa vastata.
4. Kuinka kehitysmaiden lapsia voi parhaiten auttaa?
5. Millainen oli Siperian-matkanne? Se oli aivan uskomaton. Vähemmästäkin mykistyy.
6. Kuinka pääsee nopeimmin Arlandasta Tukholmaan? Arlandaexpressenillä tietysti.
7. Sitä, mitä ei muista, ei ole tapahtunut.
8. Kaikkea ei voi saada.
9. Onnistuakseen on uskallettava ottaa riskejä.
10. On kerättävä hienoja muistoja, jotta on vanhana jotain, minkä vuoksi elää / mitä muistella.
11. On huono juttu, että ei muista, mutta pahempaa on, että ei pysty unohtamaan.
12. Joskus on viisasta toimia ensin ja miettiä jälkikäteen.

9. s. 114

1. Det	8. man	15. man
2. det	9. det	16. Det
3. man	10. man	17. man
4. man	11. Det	18. Det
5. det	12. man	19. man
6. det	13. man	20. Det
7. det	14. Det	

10. s. 115

Till exempel så här:

A: Ska vi gå på något museum?

B: Nå, (på) vilket museum?

A: (På) det där historiska museet.

B: Var ligger det?

A: Alldeles nära. Ser du den där stora byggnaden där till höger?

A: Det här kaféet/caféeet är populärt.

B: Vilket kafé/café menar du?

A: Det där kaféet/caféeet där på andra sidan gatan.

B: Aj, det där. Jag har hört om deras goda drycker.

A: Det är mysigt/trivsamt där / Där är det mysigt/trivsamt och där är alltid många kunder. /... och det finns alltid flera kunder där.

/... och de har alltid en massa kunder.

B: Okej, vi går dit.

11. s. 115

Till exempel så här:

A: Den där färgen passar dig.

B: Tack, jag har alltid tyckt om / gillat grönt.

* * *

A: Vad det doftar gott! Dina köttbullar är det godaste (som) jag vet.

B: Hoppas att de/ det också smakar gott.

* * *

A: Vilka snygga skor du har! Var hittade du dem?

B: De var ett verkligt/riktigt fynd. Jag köpte dem på loppis och de kostade nästan ingenting.

* * *

A: Vilket vackert hem ni har!

B: Tack. Vi tycker också att det är mysigt/trivsamt här.

12. s. 115–116

1. Vilka band tycker du mest om? / Vilka band gillar du mest?
2. Vem var din första kärlek?
3. Vad gör dig glad?
4. Vilken är din favoritfärg?
5. Vilken årstid tycker du bäst om?
6. Hurdant väder avskyr du?
7. Hur många år har du gått i skola?
8. Vilken film laddade du senast ner på nätet?

13. s. 116**Ute på stan**

Till exempel så här:

- A: Nu vill jag ha kaffe. / Jag är kaffesugen. Vart ska vi gå?
 B: Mitt favoritkafé/favoritcafé ligger här nära. Kan vi gå dit?
 A: Det passar bra. Vad heter ditt favoritkafé/favoritcafé?
 B: Det heter Konditori Vete-Katten.
 A: Vilket roligt namn! Jag har aldrig varit där.
 B: Då går vi dit. Deras glass är jättegod. / Deras glass smakar jättegott.

På fritiden

Till exempel så här:

- A: Vad gör du på veckoslutet/helgen?
 B: Jag har inte hunnit tänka på det. Ska vi åka till vår stuga?
 A: Tyvärr kan jag inte åka nu. Kanske någon annan gång.
 B: Du är alltid varmt välkommen. Ring när du har ledigt / när du är ledig.

14. s. 116–117

1. som	7. det
2. de flesta	8. henne
3. deras	9. någon
4. tänka sig	10. sina
5. som	11. de
6. Flera/Fler	12. något

15. s. 117

Kaikki eivät voi olla sankareita, jonkun on istuttava jalkakäytävän reunalla taputtamassa, kun sankarit kulkevat ohi.

1. Kukaan ei osaa kaikkea, mutta kaikki osaavat jotakin.
2. Kukaan ei voi auttaa kaikkia, mutta kaikki voivat auttaa jotakuta.
3. Älä sano kaikkea, mitä mietit, mutta mieti kaikkea, mitä sanot.
4. Elämme saman taivaan alla, mutta meillä ei ole samaa horisonttia.
/ mutta näemme asiat eri tavalla.

Substantiv – Substantiivit

1. s. 118

bilar:	en bil 2	auto
prototyper:	en prototyp 3	prototyyppi
komponenter:	en komponent 3	komponentti
bromssystem:	ett bromssystem 5	jarrujärjestelmä
växellådor:	en växellåda 1	vaihdelaatikko
tekniker:	en tekniker 5	teknikko
länder:	ett land 3*	maa
veckor:	en vecka 1	viikko
timmar:	en timme 2	tunti
lördagar:	en lördag 2	lauantaipäivä
stugägare:	en stugägare 5	mökinomistaja
sommarstugor:	en sommarstuga 1	kesämökki
månader	en månad 3	kuukausi
testarna:	en testare 5	testaaja
hus:	ett hus 5	talo

2. s. 118

Epämääräiset muodot	Määräiset muodot
en (sen) eftermiddag	solen
ett café	Stadshuset
en kille	handen
en mobil	sms:et
ett sms	tidningen
en katt	bordet
en mus	(det öppna) fönstret
en mamma	(den lekande) katten
(två) barn	katten
en blix	musen
ett träd	munnen
	mamman
	barnen
	killen
	mobilen

3.a./3.b. s. 118–119

1. rum	edellä omistuspronomini mitt
2. rummet	mainitaan toisen kerran
3. Sängen	asiayhteydestä tuttu
4. Skrivbordet	asiayhteydestä tuttu
5. stolen	edellä pronomini den där
6. fötterna	ruumiinosista käytetään yleensä määräistä muotoa
7. katter	kissat yleensä
8. kläderna	asiayhteydestä tuttu, laukussa olevat vaatteet
9. hyllor	edellä pronomini några
10. en gitarr	mainitaan ensimmäisen kerran, yksi/eräs
11. gitarr	edellä verbi spela, verbi + substantiivi -sanonta
12. gitarr	edellä omistuspronomini hans
13. köket	asiayhteydestä tuttu, perheen keittiö
14. mat	verbi + substantiivi -sanonta: laga mat
15. grejer	edellä omistuspronomini mina

4a.s. 120

barn	lapset yleensä
länder	edellä pronomini många
killen	edellä pronomini den här
boken	edellä järjestysluku den första
sagofigur	satuhahmon <u>a</u> , -na, -nä-rakenne
år	edellä lukusana 40
Böckerna	kirjat, jotka on kirjoitettu tästä satuhahmosta
vardagslivet	yleisesti tunnettu käsite
livets	yleisesti tunnettu käsite
frågor	edellä omistusmuoto livets
språk	edellä lukusana
Killen	aiemmin mainittu
(många olika) namn	edellä pronomini många
ett (eget) namn	mainitaan ensimmäisen kerran
land	edellä pronomini varje
böcker	kirjoja, läsa böcker
Färöarna	paikannimi (joka muodostuu tietystä määrästä saaria)
(en vanlig) kille	esittely; mainitaan ensimmäisen kerran
pappa	edellä omistuspronomini sin
en (modern) förort	mainitaan ensimmäisen kerran, yksi/eräs
hår	sanonta: har kort hår
ansikte	sanonta: har runt ansikte
huvud	sanonta: har stort runt huvud
(en glad och busig) kille	kirjan päähenkilön esittely
spöken	esitellään, mitä pelkää
barn	edellä pronomini alla
(en så populär) figur	kirjan päähenkilön esittely: Han är...

Hahmon nimi on Alfons Åberg, suomeksi joko Mikko Mallikas tai Alfons Jokinen.

4b.s. 120

1. i många länder	5. i varje land
2. den första boken	6. en vanlig kille
3. livets stora frågor	7. han har mycket kort hår
4. cirka trettio språk	8. alla barn

5. s. 121

1. b	6. a
2. b	7. b
3. a	8. b
4. a	9. a
5. a	10. b

6. s. 121–122

1. a	7. a
2. a	8. a
3. b	9. a
4. b	10. a
5. a	11. a
6. b	12. b

7. s. 122–123

1. b	7. b
2. b	8. a
3. a	9. b
4. b	10. a
5. a	11. a
6. b	12. a

8. s. 123

1. problem
2. betyg
3. lärare
4. tecken
5. begåvning
6. toppresultat

Adjektiv – Adjektiivit

1. s. 124

söta
bortsprungen (*karannut*)
mörkbrun
vita
vitt
god
rund
svarta
skadat (*vahingoittunut*)

lätt
hemlagade
tjock
orolig
livliga
äldre
rädd
höga

2. s. 124–125

1. roliga	11. fin
2. Små	12. mysigt
3. extra	13. stressfria
4. jobbigt	14. oväntat/oväntade
5. höga	15. färska
6. perfekt	16. goda
7. bra	17. hembakat/hembakade
8. kritiska	18. hälsosamt
9. glada	19. läckert
10. viktig	20. välkommen

3. s. 126

Till exempel så här:

A: Det här är en mysig/trivsamt lägenhet. Icke sant? /Är det här inte en riktigt trivsamt lägenhet? Mycket trivsammare än min gamla tvåa.

B: Det stämmer. Vardagsrummet är betydligt rymligare men tamburen/hallen är lite trängre.

A: Köket är mindre men mycket ljusare och mer praktiskt.

B: Det allra bästa med min lägenhet är balkongen som är nästan lika stor som vardagsrummet.

4. s. 126

1. Vilken bil är säkrast/tryggast? Den säkraste/tryggaste bilen är...
2. Vilket land är dyrast? Det dyraste landet är...
3. Vilket berg är högst? Det högsta berget är...
4. Vilken sjö är djupast? Den djupaste sjön är...
5. Vilken ö är störst? Den största ön är...
6. Vilken älv är längst? Den längsta älven är...
7. Vilken fågel är minst? Den minsta fågeln är...
8. Vilket djur är snabbast? Det snabbaste djuret är...
9. Vilken hundras är intelligentast/klokast? Den intelligentaste/klokaste hundrasen är...
10. Vilken orm är giftigast? Den giftigaste ormen är...
11. Vilken byggnad är fulast? Den fulaste byggnaden är...
12. Vilken mobil är lättast? Den lättaste mobilen är...

5. s. 127

1. c

djurmöstrat eläinkuvioinen

- - -

2. e

färdiglagad *tässä:* valmis
 miljömedveten ympäristötietoinen
 speciellt *tässä:* erityisesti
 anpassad för dig sinulle

gratis ilmainen

närproducerat lähellä tuotettu

kalorfattigt vähäkalorinen

- - -

3. b

större *tässä:* voimakkaampi,
 vahvempi

bästa parhaat

långlagrade pitkään varastoitu

- - -

4. d

schyst mukava

trendig muodikas

nostalgiska nostalgisia

historiska historiallisia

genomtänkt tarkkaan harkittu

nyfixat vasta kunnostettu

- - -

5. a

genomtänkt tarkkaan harkittu

extra erityinen

bränsleeffektiv polttoainetehokas

elmanövrerade sähköisesti ohjattavat

6. s. 127

1. vahvistava – rauhoittava – sopiva – herkkä – kosteuttava – luonnollinen – kuiva
2. täydellinen – yksivärinen – klassinen – kivipesty
3. auringossa kypsynyt – ravintopitoinen – hyödyllinen – aromaattinen – lähellä tuotettu – maukas – ekologinen
4. valkoinen – jännittävä – edullinen – ainutlaatuinen – kristallinkirkas – turvallinen – lapsiystävällinen
5. persoonallinen – antiikkinen – pehmeä – mukava – käytännöllinen – tyylikäs
6. tehokas – vähän polttoainetta kuluttava – taloudellinen – turvallinen – urheilullinen – hiljainen

7. s. 128–129

1. mindre	10. tung
2. större	11. maktlös
3. irriterad	12. farligast
4. enkla	13. höga
5. roligt	14. verkliga
6. trött	15. gott
7. svårt	16. rimliga
8. missförstådd	17. Hjälpsamma
9. små	18. mer(a) energisk

8. s. 129–130

1. mer(a) avspända och (mer) energiska	8. offentliga
2. nya	9. bättre
3. slitna	10. avslappnade / mer(a) avslappnade
4. mindre	11. piggare
5. lugn och avslappnad	12. känslomässiga
6. speciella	13. friskare
7. förhistoriska	14. viktigaste

9. s. 131

1. b	6. c
2. a	7. a
3. c	8. c
4. a	9. c
5. b	10. a

Adverb – Adverbit

1. s. 132

vid Spottkoppen
på Centralstationen
i Stockholm
till Göteborg
Framme vid kassan
till bankomaten
till vänster om ingången
där
tillbaka till kassan
Bakom dem i kön
till Bäckkusten

Fredde ja Lotta tapaavat Spottkoppenilla, Tukholman Keskusrautatieasemalla. He ostavat junaliput Göteborgiin. Kassalla he huomaavat, että heillä ei ole rahaa mukanaan. Siksi he menevät pankkiautomaatille, joka on sisäänkäynnin vasemmalla puolella. Siellä he nostavat rahaa, palaavat kassalle ja ostavat lippunsa. Heidän takanaan jonossa seisoo vanhahko mies, joka aikoo myös matkustaa länsirannikolle.

2. s. 132

Ajanilmaukset	Paikanilmaukset	Tavanilmaukset
ibland – joskus	på någon fest – jossain juhlassa	särskilt – erityisen
sällan – harvoin		bättre – paremmin
under vår livstid – meidän elinaikanamme		effektivt – tehokkaasti
då – silloin		
senare – myöhemmin		
samtidigt – samanaikaisesti		
så ofta som möjligt – niin usein kuin mahdollista		
nästa gång – seuraavalla kerralla		

3. s. 132–133

Till exempel så här:

A: Kommer du ihåg att det regnade hela juni i somras / förra sommaren?

B: Men det var redan året innan. / Men det var redan för två år sedan. / Men det var redan ett år tidigare.

A: Ja/Javisst, du har rätt.

B: Hoppas att vädret är/blir bättre den här sommaren.

A: Det hoppas jag också.

* * *

B:

Jag är ledsen att jag kommer för sent. Klockan är kvart över sju.

Jag glömde mobilen hemma och kunde därför inte skicka ett sms.

Ingen panik. I kväll hinner vi göra det.

4. s. 133

i fjol	viime vuonna
igen	taas, uudelleen
efteråt	jälkeenpäin
lyckligt	onnellisesti
verkligen	todella
vanligt	tavallisesti
av en slump	sattumalta
förbi	ohi
då	silloin
fram till platsen	perille, paikan päälle
kvar i sin brinnande bostad	palavassa asunnossaan
på morgonen	aamulla
fortfarande	yhä, edelleen
försiktigt	varovasti
liggande på golvet	lattialta makaamassa
överallt	kaikkialla, joka puolella
faktiskt nära ögat	todella täpäällä

1. Eräs mies meni hakemaan lapsiaan päiväkodista eri reittiä kuin tavallisesti. Matkalla hän ajoi sattumalta vanhuksen palavan talon ohitse ja hälytti palokunnan.
2. He olivat varmoja, että vanhus oli sisällä palavassa talossa. He olivat käyneet talossa aamulla viemässä vanhukselle aamiaista.

5. s. 134

1. varje sommar
2. alltid
3. på morgnarna/morgonen
4. ofta
5. genast
6. snart
7. så småningom
8. I dag / Nuförtiden / Nu för tiden
9. årligen / varje år

6. s. 134–135

1. hem
2. hem
3. hemma
4. hem
5. hemma
6. hemifrån
7. hemma
8. hemma

7. s. 135

Till exempel så här:

A: Kan du vara snäll och hjälpa mig?

B: Visst. Hur kan jag hjälpa?

A: Jag måste vara på järnvägsstationen klockan 13. Hur kommer jag dit?

B: Gå 200 meter rakt fram och ta sedan till höger.

* * *

A: Hej, vilken buss går till Globen?

B: Jag vet ingenting om bussar. Jag tror att det är bäst att ta tunnelbanan / åka tunnelbana.

A: Vet du vilket tåg som går till Globen?

B: Tåg nummer 19, den gröna linjen till Hagsätra. Det tar dig smidigt / enkelt/lätt till Globen.

A: Tack för hjälpen!

B: För all del. / Ingen orsak. / Det var så lite. Du hittar säkert fram.

8. s. 135

1. i	9. på
2. i	10. i
3. på	11. På
4. i	12. i
5. på	13. i
6. i	14. på
7. i	15. på
8. i	

9. s. 136

1. hemifrån
2. dit
3. ute
4. i
5. fram
6. på bio
7. på
8. hem
9. ut
10. hemma

10. s. 136–137

1. allvarligt
2. tidigt i går morse
3. Vid sjutiden på morgonen
4. en stund tidigare
5. cyklande
6. fram till henne
7. mitt i stan/staden
8. fram
9. mittemot apoteket
10. illa
11. dit
12. för långt
13. på golvet
14. tydligt/klart
15. på toaletten/toan
16. ganska grundligt
17. Tillsammans med (vård)personalen
18. samtidigt
19. Efter det / Sedan
20. med i bilden

Ordföljd – Sanajärjestys

1. s. 138

Päälauseet	Sivulauseet
Britten J.S. uppfann skiftnyckeln redan 1841. (suora)	
Tyvärr fungerade nyckeln inte. (käänteinen, määre alussa)	
Det tog flera år (suora)	innan svensken J.P.J från E. utvecklade en fungerande skiftnyckel 1892. (suora)
Sedan dess har hans uppfinning varit standard världen över. (käänteinen, määre alussa)	
Idén var att låta den övre delen av ”käften” vara fast (suora)	
och den andra delen kunde justeras steglöst med hjälp av en skruv. (suora)	
I dag ser skiftnycklarna fortfarande ut som för 120 år sedan. (käänteinen, määre alussa)	
Johanssons verkstad i E. ägs i dag av företaget B (suora)	som har tillverkat mer än hundra miljoner skiftnycklar. (suora)

2. s. 138

1. Sommaren 2012 var intresset för sista minuten-resor stort.
2. När svenskar ville till solen slog resebyråerna rekord.
3. På grund av kyla och regn var folk desperata att komma i väg.
4. Tyvärr var många resmål slutsålda redan i början av juli.
5. Eftersom efterfrågan var så stor var sista minuten-resorna dyrare än tidigare.
6. I september blev priserna igen lägre.

3. s. 139

1. Filip Linberg från Luleå blev plötsligt miljardär.
2. När han kontrollerade sitt bankkonto, hade någon av misstag satt in sex miljarder kronor.
3. Lundberg blev genast svimfärdig.
4. Sex miljarder var trots allt en fantasisumma som Lindberg aldrig hade kunnat drömma om.
5. Lyckan blev ändå kort.
6. Efter två timmar försvann nämligen pengarna igen.
7. På hans bank vet tyvärr ingen hur pengarna har hamnat på Filips konto.
8. Pengarna kan möjligen ha kommit från en annan bank.

4. s. 139–140

1. En ny studie visar att svenskarnas stora nöjen under semesterresan absolut är shopping.
2. Det är roligare att shoppa utomlands när man är ledig och har tid att strosa i affärerna.
3. Fast saker ofta är billigare utomlands gäller det att pruta i många länder.
4. Eftersom svenskar vanligen känner sig obekväma då de ska pruta betalar de oftast för mycket.
5. Det förväntas ändå att köparen ska försöka pressa priserna så mycket som möjligt för att pruta är en viktig del av handeln i många länder.

5. s. 140

1. men
2. och
3. men

* * *

4. men
5. men
6. och

* * *

7. men
8. men
9. och

6. s. 141

- Vad heter du?
- Vad heter du till efternamn?
- Kan du stava/bokstavera det? / Hur skriver du det?
- När är du född?
- Vilken är din adress?
- Vilket är ditt telefonnummer?

7. s. 141–142

Till exempel så här:

- Hej, hur kan jag hjälpa (dig)?
- När vill du åka?
- Det går bra. Vill du åka på morgonen eller på kvällen?
- Det går tåg kl. 6.00, 6.30 och 7.30. Tåget som avgår kl. 6.30 är snabbast.
- Bara en gång, i Uleåborg. Tåget är framme i Rovaniemi klo 15.07.
- Vi har nu ett specialerbjudande och resan kostar bara 50 euro. Här är biljetterna, var så god.
- Trevlig resa!

8. s. 142

1. a	5. b
2. b	6. a
3. c	7. c
4. a	8. b

9. s. 143

Till exempel så här:

A: Hej, kan jag hjälpa?

B: Ja, kan du visa var biblioteket ligger?

A: Javisst, gå bara rakt fram, cirka 200 meter.

B: Alltså ditåt.

A: Ja, ditåt.

* * *

A: Jag undrar om ni har den här kjolen i svart. /Jag skulle vilja fråga om ni har den här kjolen i svart.

B: Ja, det tror jag. Ett ögonblick bara så ska jag kolla.

A: Fint om ni har. Jag tar en sådan, storlek 38.

B: Javisst, en sådan har vi din storlek. Svart 38.

A: Bra. Kan jag betala med kreditkort?

10. s. 143

1. c
2. b
3. b
4. c
5. c
6. a
7. c

11. s. 144

1. som
2. som
3. där
4. som
5. vilket
6. där
7. som

12. s. 144–145

1. b
2. a
3. c
4. c
5. c
6. b
7. a

Verb – Verbit

1. s. 145

Apan var drottning Silvias bästa vän.

Drottning Silvia berättade i en intervju att hennes bästa vän var apan Mickey. Silvias familj fick apan som tack av ett par missionärer när familjen gav dem mediciner. För den nioåriga Silvia blev Mickey mer som en riktig vän än ett djur.

När Silvia fick Mickey, var han väldigt arg och rädd. Han hade transporterats till familjen i en liten låda med lufthål. Silvia, som förstod att apan var rädd, hade tålmod och närmade sig djuret mycket försiktigt. ”Jag sjöng och hade roligt men jag låtsades inte om honom. Nästa dag gjorde jag samma sak, fast lite närmare. Till slut kom jag ända fram till honom och sedan den dagen var vi bästa vänner”, sade hon i intervjun.

Mickey var väldigt nyfiken och förstörde mycket. Ibland rymde han och en gång klättrade han upp på grannens tak och hade sönder tv-antennen. En annan gång stal han all frukt för dem. Mickey var väldigt busig.

Silvia och Mickey fick fyra år tillsammans. Eftersom Mickey gjorde så många mänskliga saker, brukade Silvia undra om han var en apa eller en människa. Mickey kunde lyssna och visste exakt när hon var ledsen. Då följde apan Silvia och tröstade henne.

2. s. 146

* * *

1. gjorde du
2. Vi vandrade
3. stannade ni
4. kopplade vi av
5. bodde ni
6. var
7. hade
8. började det regna

1. Har du varit
2. jag var
3. har – legat
4. jag hjälpte
5. fiskade
6. lagade mat

3. s. 147

1. smakat
2. firade
3. ordnade
4. kom
5. lyckades
6. var
7. ansåg

8. hittade / hade hittat
9. inspirerade / hade inspirerat
10. vet
11. kommer / kom
12. bakade
13. började
14. finns

4. s. 148

1. b	6. b
2. a	7. a
3. a	8. b
4. b	9. a
5. b	10. a

5. s. 148–149**Ute på gatan**

1. Kan du vara snäll
2. Vad kan jag göra
3. Jag måste vara
4. Du behöver bara gå

Vid biljettautomaten

1. Hur kan jag hjälpa dig?
2. Kan du visa
3. sedan måste du trycka
4. Ingen orsak. / För all del. / Det var så lite(t).

På kontoret

1. kan jag få tala/prata
2. Vem kan han ringa (till)?
3. Kan du be honom ringa (upp) mig?
4. Ja, det kan jag.

6. s. 149–150**På varuhuset**

Till exempel så här:

A: Ursäkta, kan jag byta de här jeansen?

B: Ja. Har du kvittot kvar?

A: Nej, det glömde jag hemma.

B: Jag är ledsen, men vi kan inte byta dina jeans om du inte har kvittot med dig.
/ Tyvärr kan vi inte byta jeansen, om du inte har kvittot kvar.

Hemma hos en kompis

Till exempel så här:

A: Hej, nu ska vi ut på stan.

B: Jag måste stanna hemma. Jag är helt pank. /Jag har inte pengar.

A: Ingen panik! Jag kan låna dig pengar.

B: Jag vill vara hemma. Jag är jättetrött. Jag måste sova.

7. s. 150

Till exempel så här:

1. Ursäkta, kan du visa på kartan var jag är (nånstans)?
2. Kan du säga vilken buss som går till Gröna Lund?
3. Vet du om jag kan byta buss här?
4. Kan du hjälpa mig med den här automaten?
5. Jag är på väg till Tekniska Museet. Var måste jag stiga av?

8. s. 150–152

1. att köpa
2. att fixa
3. För att få
4. ser er shoppa
5. någonting/något att satsa
6. dumt att skaffa
7. vill inte slösa
8. borde – tänka
9. kan alltid försöka att pruta
10. genom att pruta sparar man
11. någonting som du aldrig skulle kunna köpa
12. en bra plats / ett bra ställe att köpa
13. kan man dessutom hitta
14. Att hitta
15. utan att behöva betala
16. vill ha på
17. får titta och prova
18. att shoppa

9. s. 152

1. Simma	7. Hyr
2. surfa	8. Njut
3. Åk	9. Följ
4. Plocka	10. Glöm inte
5. Rid	11. Ha (det så) roligt/kul!
6. Gör	12. Kom snart tillbaka.

10. s. 153

1. Köp
2. Kolla
3. byt
4. gå
5. välj
6. Fråga
7. Gör om
8. Tvätta
9. använd
10. Vädra

11. s. 154

1. Vilken känd person / kändis skulle du vilja träffa/möta?
2. Till vilken världsdel skulle du vilja resa?
3. Vilken egenskap skulle du vilja ha?
4. Hur skulle du vilja bo?

12. s. 154

Till exempel så här:

1. ...om alla levde lite miljövänligare.
2. ...om alla hade levt lite miljövänligare.

13. s. 154

1. Vad skulle du göra om du var jag?
2. Vilken film skulle du se om du fick välja?
3. Vad skulle du göra på veckoslutet om du hade ledigt?
4. Vem skulle du ringa (till) om du behövde hjälp?

14. s. 154–155

1. skulle innebära – byggde
2. skulle kosta – genomförde
3. skulle behöva – ville bygga
4. skulle – räcka
5. skulle kunna uppföra

15. s. 155

Etsin harkitsevaa, luontoa rakastavaa ja myötätuntoista ladya inspiroiviin hetkiin.
Gentleman, 48

Nauraen, juosten, riemuiten, laulaen, hyppien: niin haluan tavata sinut rakkaani, jota olen kaivannut koko elämäni. Nyt kun kevät tulee, haluan tietää, että olet olemassa.
Pikku Myy, 19

16. s. 155

1. Myymme hyvänmakuisia/hyvältä maistuvia vihanneksia.
2. Tulevat kokit panostavat pohjoismaiseen ruokaan.
3. Olemme aloittaneet lupaavan projektin terveellisten ruokatapojen puolesta.
4. Uusi matikanopettaja on melko vaativa.
5. Hänen kurssinsa ovat hyvin antoisia.
6. Ovatko kaikki oppilaat läsnä?
7. Kaikki taiteilijat olivat vakuuttavia roolitulkintoissaan.
8. Yleisö taputti seisten.
9. Yöpyville festivaalivieraille järjestettiin ylimääräistä ohjelmaa.
10. He istuivat hymyillen ruokapöydässä ja nauttivat virkistävästä juomista.

17. s. 156

Tässä on testattu, päättäväinen ukko, joka on hieman kulunut mutta ei loppuun ajettu. Jos pidät käytetystä, ota yhteyttä. *A.G., 61*

Onko sinut jätetty kuten minut? Oletko petetty, hylätty, turhautunut? Uskallatko rakastua vielä kerran? Ota minuun yhteyttä. *Lufsen, 22*

Keski-ikäinen, hieman käytetty, kuorsaava mies lahjoitetaan kärsivälliselle naiselle.
Nimimerkki Lopen uupunut vaimo

Urheilusta kiinnostunut, leveäharteinen kaveri etsii sopivan ikäistä muodokasta tyttöä. *Nimimerkki 30+*

18. s. 156

1. Hyväksyttiinkö kaikki kokeessa? / Pääsivätkö kaikki kokeesta läpi?
2. Jotkut valitettavasti hylättiin.
3. Järjestämme räätälöityjä kursseja abiturienteille.
4. Pankin kotisivu ylikuormittui.
5. Onko poliisi valmistautunut uusiin hyökkäyksiin?
6. Monet loukkaantuivat attentaatissa.
7. Vanhako mies pahoinpideltiin – tekijä saatu kiinni.
8. Monet työntekijät irtisanottiin.
9. Monet myös sijoitetaan uudelleen.

19. s. 157

1. en accepterad lösning
2. ett bortskämt barn
3. närodlat nordisk mat
4. begagnade kläder
5. borttappade resväskor
6. översatta kriminalromaner
7. hemlagad mat

20. s. 157–158

1. nyrenoverade
2. inrett
3. välförsett
4. krävande
5. utmanande
6. lättstädat
7. valda
8. lugnande
9. svårplacerade
10. stängda

21. s. 158

1. lugnande	6. torkade
2. stimulerande	7. sjudande
3. gottdoftande	8. nybryggt
4. väldiskad	9. nyutkommen
5. handplockade	10. lyckad

22. s. 159

1. Lääke on käytettävä ennen 30.6.2019.
2. Tabletit pitää liuottaa lasilliseen kylmää vettä.
3. Asuntoa esitellään tänään klo 18–21.
4. Osoitteenmuutos on ilmoitettava vähintään viikkoa etukäteen.
5. Paketin voi noutaa postista klo 15 jälkeen.
6. Vuokra on maksettava ennen joka kuukauden kolmatta päivää.
7. Pyöriä ei saa jättää oven eteen.
8. Useita tuhansia pyöriä varastetaan joka vuosi.
9. Tätä paitaa ei voi pestä koneessa.
10. Aletavaroita ei saa vaihtaa, jos niissä ei ole vikaa.

23. s. 159–160

1. korkades upp
2. upptäcktes
3. hittades
4. gjordes
5. hade bevarats
6. såldes
7. skulle användas
8. hämtades
9. ska kunna användas

24. s. 160–161

1. stärks	6. produceras
2. förbrukades	7. transporteras
3. köps	8. har transporterats
4. tillverkas	9. konsumeras
5. fylls	

25. s. 161

1. Den högljudda musiken i en av lägenheterna stör invånarna.
2. En av hyresgästerna i huset har ringt upp polisen.
3. Vi kontaktade inte polisen utan det var våra grannar som gjorde det.
4. Man publicerade hela historien senare i lokalpressen.

26. s. 162–163

1. gått
2. fyllt
3. försvunnen
4. överraskande
5. letat efter
6. sett
7. överkörd
8. hittat
9. omplacerad
10. sedd
11. bortkomna
12. placerad
13. lagrad
14. uppspårad

27. s. 163–164

1. a	9. c
2. b	10. a
3. c	11. a
4. b	12. c
5. a	13. c
6. a	14. a
7. c	15. a
8. b	

Prepositioner – Prepositiot

1. s. 165

A

1. vihainen jostakin/jollekulle
2. kuuluista jostakin
3. pettynyt johonkin/johonkuhun
4. täynnä jotakin
5. hämmästynyt jostakin
6. rakastunut johonkuhun/johonkin
7. iloinen jostakin
8. kiinnostunut jostakin
9. tottunut johonkin
10. onnellinen jostakin
11. tietoinen jostakin
12. tyytyväinen johonkin
13. peloissaan jostakin
14. kiltti jotain kohtaan
15. varma jostakin

C

1. aavistus jostakin
2. kertomus jostakin
3. unelma/uni jostakin
4. esimerkki jostakin
5. edellytys jollekin
6. tietoa jostakin
7. kiinnostus jotakin kohtaan
8. jonkin kartta
9. rakkaus johonkuhun
10. muisto jostakin
11. mahdollisuus johonkin
12. syy johonkin
13. jonkin hinta
14. jonkin tulos
15. oikeus johonkin
16. merkki jostakin

B

1. varoa jotakin
2. kertoa jollekulle jostakin
3. tarjota jollekulle jotakin
4. osallistua johonkin
5. unelmoida jostakin
6. pohtia jotakin
7. olla huolissaan jostakin / olla levoton jostakin
8. käsitellä jotakin
9. toivoa jotakin
10. kiinnostua jostakin
11. luottaa johonkin/johonkuhun
12. nauraa jollekin/jollekulle
13. pitää jostakin/jostakusta
14. onnistua jossain
15. nauttia jostakin

2. s. 165–166

1. i	7. på
2. I	8. till
3. av/på	9. i
4. i	10. Under
5. med	11. med
6. på/ ute på	

3. s. 166

1. i	6. i
2. bland	7. i
3. –	8. för
4. i	9. genom/vid
5. Genom	10. av

4. s. 166–167

1. på	9. till
2. i	10. av
3. av	11. av
4. med/av	12. för
5. med	13. Efter
6. av	14. i
7. för	15. till
8. med	

5. s. 167–168

1. i	11. på
2. i	12. med
3. –	13. på
4. mellan	14. Under
5. I	15. av
6. med	16. till
7. av	17. med
8. under	18. på
9. i	19. om
10. på	20. –

6. s. 168

1. på	8. med
2. av	9. till
3. av	10. på
4. av	11. av/med
5. på	12. för
6. över	13. på
7. i	14. om

Repetition – Kokoavat tehtävät

1. s. 169

1. a	8. a
2. a	9. b
3. c	10. b
4. c	11. b
5. a	12. c
6. b	13. b
7. b	14. c

2. s. 170

1. a	7. a
2. c	8. b
3. c	9. c
4. c	10. b
5. b	11. a
6. a	12. a

3. s. 171–172

1. b	7. b
2. b	8. a
3. a	9. b
4. c	10. c
5. a	11. a
6. a	12. c

4. s.172–173

1. b
2. b
3. c
4. b
5. c
6. c
7. c
8. a
9. b

10. a
11. c
12. c
13. a
14. b
15. b
16. a
17. a
18. b

5. s. 173–174

1. b
2. a
3. c
4. c
5. a
6. b
7. b

8. a
9. a
10. c
11. c
12. a
13. b
14. a

Äänitekäsikirjoitukset

1. s. 98

Bytesbörsen

Programvärd: Hej, du lyssnar på morgonradion. I dag är det torsdag och det betyder att det är dags för bytesbörsen. Har du användbara grejer som du vill bli av med så ring till oss. Eller finns det något du behöver? Ring. Jaha, här har vi vårt första samtal för i dag.

Helmer: Hej, det är Helmer här. Ja, jag undrar om det är någon som behöver en cykelhjälme. Den är i gott skick, men jag har fått en i födelsedagspresent, så jag behöver inte två. Jag ger gärna bort den ena.

Programvärd: Bra, tack Helmer för det här.

Och så har vi ett samtal till. Ja hallå, vem har vi på tråden?

Emma: Hallå. Det är Emma. Jag skulle vilja ha en pojkbarbie, alltså en pojke. Jag har sex likadana flickbarbiedockor men bara en pojke. Alltså menar att jag ger bort en flickbarbie i stället. Helst ska den vara nittitalet med nittitalskläder.

Programvärd: Jaså, Emma. Det låter fint. Vi har alltså Emma här som önskar en Ken, och i stället ger hon bort en Barbie. Ring hit till studion om du vill få kontakt med Emma, vi har hennes telefonnummer.

Programvärd: Jaha, nu har vi följande samtal. Vem är det som ringer?

Filip: Ja, hej, det är Filip. Jo, jag är på väg till Kuopio med bil i kväll, och nu undrar jag om någon behöver skjuts åt det hållet.

Programvärd: Det var ju ett fint förslag. Varifrån startar du, och när?

Filip: Jag startar från Vanda vid femtiden i dag.

Programvärd: Och vill du ha betalt?

Filip: Nej, inte alls. Det är bara så trist att köra ensam en lång väg, och därför skulle det vara roligt med lite sällskap. Gärna någon som jag kan prata med. Det är det som är betalningen.

Programvärd: Och här har vi ett samtal igen. Hej, det är bytesbörsen.

Ida: Hej. Jo, det är så att jag gärna skulle vilja köpa gymnasiets böcker i matte, engelska och biologi. Ja, förresten, alltså jag heter Ida Malmberg. Och de där böckerna borde vara i bra skick, förstås. Inte för dyra.

Programvärd: Jaha, Ida, du menar alltså att du vill köpa begagnade böcker. Vill du det då?

Ida: Ja, det är liksom så att jag har flyttat hemifrån ihop med en kompis. Och då måste jag spara där det går. Och nya böcker är så dyra, så att om någon har de här att sälja billigt så är det jättebra.

Programvärd: Bra, Ida. Tack för det här. Ni som lyssnar, ring upp studion så får ni Idas kontaktuppgifter.

2. s. 98

Semester i stugbyn

Nu får du höra om en semester i en stugby. Så här berättar fritidsledaren. Lyssna och svara på frågorna.

Hej alla. Hjärtligt välkomna till vår vackra stugby. Vi är så glada att ni har valt just oss. Vi gör allt för att ni ska trivas här. På onsdag ordnar vi ett litet extra program. Det blir en naturpromenad som totalt är ungefär fyra kilometer lång. Vi vandrar i skogar och i öppna landskap.

En stor del av promenaden gör vi på klippor och därför passar promenaden tyvärr inte för dem som har svårt att gå. På promenaden behöver ni stadiga och bekväma gymnastikskor.

På onsdag har vi ingen risk för regn så ni behöver inte gummistövlar. Men om ni rör er ute på klipporna ska ni se upp för ormar, som det finns gott om i år. Och då kan det förstås vara bra med stövlar.

Ja, och så blir det också lite frågesport. Längs vägen hittar ni tio naturfrågor att besvara. När ni kommer i mål – alltså hit till stugbyn – får alla som har svarat på frågorna ett pris. Det blir en ficklampa, som är till stor hjälp senare när kvällarna blir mörkare. Så det lönar sig att svara.

Ja, och ännu en viktig sak. Vi avslutar förstås vår kväll med en riktig grillfest. Vi har laddat upp med en massa korv, och vegetariska alternativ finns det också. Om ni har någonting att fråga, hjälper jag gärna till. Hoppas vi ses här på onsdag klockan 14.00.

3. s. 98–99

Trafikmeddelanden

Lyssna på de här trafikmeddelandena och svara på frågorna.

Och här har vi några trafikmeddelanden. Ni som kör på stamväg femtiett kan bereda er på att det går långsamt vid Kyrkslätt. Där håller man på med vägarbeten och ni kan räkna med att trafiken stannar upp under 15 minuter.

Och så vill vi meddela att den nya bron över Söderby å nu får användas, men att bilisterna ska köra försiktigt över bron, eftersom den ännu inte är helt klar. Den gamla bron får härefter inte längre användas av bilister, utan enbart av fotgängare och cyklister.

Det här veckoslutet kommer polisen att ha en specialkontroll av trafiken. Man kommer särskilt att granska att moppebilarna är i skick. En orsak till det här är att många moppebilar har varit inblandade i olyckor, en annan är att skolorna precis ska börja och många små skolelever är ute på gatorna.

I Raseborg, vid vägkorsningen Raseborgsvägen och Industrigatan har ett träd fallit över vägen. Räddningsverket arbetar som bäst med att röja upp, men bilisterna uppmanas ändå att välja en annan väg och köra via Fabriksgatan. Räddningsverket uppger att det kan dröja en timme innan vägbanan är fri igen.

4. s. 99

På järnvägsstationen

Här hör du meddelanden på järnvägsstationen och på tåget. Lyssna på meddelandena och svara på frågorna.

Här är ett meddelande till dom passagerare som ska resa till Oslo klockan tretton och tio. Spåret har ändrats. Observera att tåget avgår från spår åtta, inte från spår sex, som vi har meddelat tidigare.

Här är ett meddelande till dom passagerare passagerarna som är på väg till Uppsala med tåget som går klockan fjorton och femton. Avgången blir försenad med tjugofem minuter. Det här beror på att vi måste vänta på ett annat tåg som är försenat.

Det här är ett meddelande till alla som väntar på lokaltåget mot Huddinge. Tåget kommer i dag att ersättas av bussar, det här på grund av att vi har ett tekniskt fel på banan. Bussarna står precis intill ingången. Ni som ska söderut i dag, gå till ingången. Där står personal som hjälper er att hitta rätt buss.

God eftermiddag, bästa resenärer. Här talar konduktören. Vi meddelar att vi har en glad överraskning till alla barn. Eftersom Statens Järnvägar fyller 150 år bjuder vi alla unga resenärer på glass under tågresan. Vi hoppas ni ska ha en riktigt bra resa.

Här talar konduktören igen. Vi ber att alla passagerare håller sitt bagage under uppsikt. Vi har haft problem med fickjuvar ombord på tågen den senaste tiden. Så lämna inte kvar era väskor om ni lämnar er plats under resan.

5. s. 99**Väderrapporter**

Lyssna på väderrapporten och svara på frågorna.

Och nu följer väderutsikterna för veckoslutet. Vi börjar med en varning. En häftig storm når landets södra delar tidigt i morgon bitti, vid femtiden. Vindarna kan vara farligt starka, från 25 till 30 meter i sekunden. Natten till söndag avtar vinden, det blåser inte längre så starkt. På nätterna kan det möjligtvis bli minusgrader för första gången den här säsongen.

Vädret i morgon blir soligt och klart i hela landet. Det blir en riktigt varm och fin majdag. Men den verkliga hettan får vi ännu vänta på. Det blåser lätt från söder och på soliga platser kan temperaturen stiga ända till +20 grader.

I södra och mellersta delarna av landet är det molnigt och det kan snöa rikligt. I norra delarna av landet får turisterna njuta av fint skidväder hela veckan. Solen skiner, det är ca 10 minusgrader på dagen och nästan vindstill. Ett perfekt väder att åka skidor uppe i fjällen. På nätterna sjunker temperaturen ända till 25 minusgrader.

Årets värmebölja tycks fortsätta. I hela landet är vädret ovanligt varmt och fuktigt – också på nätterna. Den som är känslig för hetta gör bäst i att hålla sig inomhus. Dagstemperaturen i hela landet varierar mellan 27 och 33 grader. Det är också risk för ovanligt starka åskskurar med farliga vindar, så undvik att gå ut i onödan.

6. s. 100**Juvelkuppen i Sverige**

Lyssna på nyheterna och svara på frågorna.

En fräck juvelkupp har ägt rum i Sverige. Smycken till ett värde av 855 000 kronor har stulits från prinsessan Christina, syster till svenska kungen. Bland de förlorade föremålen fanns ett par manschettknappar som hade tillhört prinsessans farfar kung Gustav VI Adolf, en värdefull tiara som prinsessan Christina hade ärvt från sin mor och ett armbandsur som hade kommit som en present från kejsar Haile Selassie.

När stölden skedde befann sig familjen på resa. Misstankarna föll snabbt på en ung man som i många år hade varit vän till familjen, och hade haft nycklarna till familjens lägenhet. Han erkände snart att det var han som hade stulit föremålen. Den unge mannen berättade för polisen att han hade sålt manschettknapparna och armbandet till en okänd köpare för 9 000 kronor. Tiaran hade han kastat i Stockholms ström. Dykare har sökt efter det dyrbara diademet, men utan resultat.

7. s. 100**Helena och Joakim**

Helena och Joakim planerar en trevlig kväll med gäster. Lyssna och svara på frågorna.

Kassa: Hej Joakim. Du har storhandlat ser jag.

Joakim: Jo, vi ska ha gäster på middag i kväll. Då behövs det en massa. Oj, nu glömde jag att väga frukten. Ursäkta. Jag kan gå tillbaka och väga den nu.

Helena: Mmm, det doftar härligt. Vad har du där?

Joakim: Här? Jag har lök och vitlök och chili, det blir till grytan. Och sen börjar jag med köttet.

Helena: Å vad bra. Vill du ha hjälp här eller ska jag börja dammsuga?

Helena: Är det min telefon som ringer?

Joakim: Jo, det är åtminstone inte min.

Helena: Äsch, jag har händerna fulla av deg, jag kan inte ta i nånting nu. Snälla, kan du kolla vem det är som ringer. Och om det är mamma så säg att jag ringer upp senare.

Helena: Nu börjar jag duka bordet. Tallrikar, glas, bestick, blommorna. Å herregud, jag har ju glömt att köpa blommor. Joakim, köpte du blommor?

Joakim: Nej, det var du som skulle göra det. Men det är ju bra som det är, din dukning är så fin. Vackra färger.

Helena: Å, nej, det ser ju hemskt ut utan blommor.

Helena: Nå ja, nu börjar vi bli klara. Det ser fint ut. Och det doftar så gott. Och jag är hungrig. Nu hinner jag snabbt klä om mig innan gästerna kommer.

Joakim: Vi har gott om tid. Du hinner till och med ta en dusch om du vill.

Helena: Jo, här är faktiskt fruktansvärt varmt. Kan du vara snäll och öppna fönstret.

Joakim: Det var ju en lyckad kväll. Och maten var bra. Hå, hå ja ja, nu måste vi ta itu med disken.

Helena: Jo, men jag blir nog lite trött på Marianne, när hon aldrig säger nånting. Man får jobba så för att få en replik ur henne.

Joakim: Visst, men hon är nu bara sån. Och Mikael är ju trevlig. Du, jag ser att du är helt slut. Gå du och lägg dig. Jag är alldeles pigg, jag röjer i köket. God natt, god natt.

8. s. 101

Gränsfall

Det här handlar om en undersökning om attityder mellan svenskar och norrmän. Lyssna och svara på frågorna.

Norrmän kan inte köa, de parkerar fel och klarar inte att köra i en rondell. Det är vad man i svenska gränskommuner anser om sina norska grannar. Men livet vore fattigt om inte norrmännen fanns. Bokstavligen. Speciellt i de svenska gränskommunerna.

Det var förvånande hur mycket negativt det fanns, säger sociologerna vid Karlstads universitet. De har gjort ett forskningsprojekt där man frågade befolkningen i de svenska gränskommunerna vad de tyckte om sina norska grannar.

Gränsen mellan Sverige och Norge har aldrig känts som något större hinder för dem som bor nära den och i västra Värmland är kontakterna täta och intensiva.

Den ekonomiska situationen vid gränsen har förändrats de senaste åren. Förr var det svenskarna som hade mest pengar och åkte till Norge och handlade. Nu är det tvärtom.

Norge är mycket viktigt för kommunen, säger Ingemar Rosén, kommunchef i Årjäng, en gränskommun på svenska sidan. Vi har cirka 800 personer i kommunen som arbetar på norska sidan gränsen. Dessutom ser de norska kunderna till att butiksutbudet är bra. Årjäng har butiker för tre gånger sin egen befolkning, säger Rosén. Då gör det inte så mycket om norrmännen parkerar på handikapplatser.

9. s. 101

Konstiga lagar att se upp för under semestern

När du är turist kan du råka ut för överraskande situationer. Lyssna och fundera på hur du kan undvika att råka illa ut.

Det gäller att vara påläst när man ger sig ut på resa, och vi talar inte om kunskaper som innefattar var den bästa restaurangen finns eller vilka stränder som har den vitaste sanden. Nej, här handlar det om underliga lokala lagar som kan vålla mycket problem för ovetande turister. Kolla in några av de konstigaste lagarna i världen!

Singapore

Det är mycket som krävs för att hålla gatorna i en storstad fräscha men myndigheterna i Singapore kan vara en lösning på spåret. Sedan 1992 råder det tuggummiförbud i landet vilket motiveras med att tuggandet ger stora nedskräpningsproblem. Nyligen klubbades en förlängning av förbudet igenom.

Amsterdam

Det glada och internationella Amsterdam är känt för sin i princip liberala drogpolitik. Men ett kryphål i lagen innebär att tobaksrökning är förbjuden på offentliga platser så som kaféer, medan cannabisrökning är helt tillåtet.

Schweiz

I schweiziska höghus är det förbjudet att spola toaletten efter klockan 22.00 eller åstadkomma andra störande ljud. Därför är det också förbjudet för en man att kissa stående efter samma tidpunkt. Om man måste använda toaletten på natten måste toabesöket vara ljudlöst som möjligt.

Capri, Italien

Befolkningen på Capri värdesätter verkligen lugnet och tystnaden på ön – här riskerar man att bli gripen av polis om man använder skor som "låter för mycket". Myndigheterna är verkligen stränga på den här punkten och polisen ser inte mellan fingrarna. Så om du reser till Capri: lämna de högklackade skorna hemma. Skor med gummisula är bättre.

Dubai, Förenade Arabemiraten

Dubais lyxiga hotell och vackra stränder kan verka som den idealiska platsen för en romantisk semester, men det gäller att inte bli för kärleksfull här - att kyssas på offentliga platser är förbjudet och många turister har trillat i den här fällan. En puss kan bli en dyr affär med höga böter.

10. s. 102**Svenskarnas favoritmat på fartyget**

Lyssna på vad kocken Niklas Johansson på Silja Line berättar om sitt jobb och välj rätt alternativ.

Intervjuare: Du, Niklas Johansson jobbar som kock på Silja Symphony som går mellan Stockholm och Helsingfors. Men du är ingen nybörjare på fartyget. Du började jobba ombord redan 1998. Och sedan förra året är du kökschef. Kan du berätta: Vad vill egentligen svenskarna äta när de reser på kryssning?

Niklas: Ja, oxfilé med pepparsås är en riktig klassiker som alltid säljer bra. Vi brukar servera mellan 250–300 kilo oxfilé varje vecka, bara på vårt fartyg. Fisk är förstas också populärt, men kan inte tävla med filén. Men även om oxfilé är i topp på á la carte listan så är det buffén, som de allra flesta väljer. Vi har kapacitet till 1 100 gäster på vår buffé så de dagar som fartyget har mycket resenärer så är det ett hårt tryck.

Niklas: Vi har precis bytt ut vår buffé, tidigare var det enorma fat med massa mat på men det blev mycket spill eftersom vi alltid var tvungna att kasta maten som hade varit ute på buffébordet, vilket ju inte var ekonomiskt. Nu kör vi inte med så stora uppläggningsfat, och så har vi en massa nyheter. Sedan vi började med det i februari har vi märkt en stor skillnad, nu kastar vi runt 30 procent mindre mat.

Intervjuare: Vilken maträtt på buffén går bäst åt?

Niklas: Jag skulle säga att det fortfarande är klassikerna, lax, räkor och sikrom. Men några av nyheterna är riktiga uppstickare, bland annat taco och sushi.

Intervjuare: Kladdkaka känns som en riktig svensk klassiker, är det den som gäller på dessertbordet?

Niklas: Kladdkaka har vi naturligtvis men olika mousse-efterrätter är det som går allra bäst. Fruksallad är en annan klassiker som många väljer som ett lite lättare alternativ.

Intervjuare: Vad tycker du är det bästa med sjölivet?

Niklas: Jag gillar att det är väldigt intensivt när jag jobbar och att jag då har nära till jobbet. Sen är det skönt att vara ledig i långa perioder. Det passar inte alla men jag gillar det. Sen är vi ju ett gäng som alla har jobbat i många år på båten och det säger ju en del om trivseln – att vi alla vill jobba kvar.

11. s. 102**Långsam tjej bortförd av polis**

Lyssna vad som hände en tjej i Sverige och svara på frågorna

En polispatrull i Borås träffade på en ung kvinna när hon stod och rökte med kamrater på en gågata i centrum. Poliserna tyckte att hon inte släppte fram deras bil snabbt nog, skriver Borås Tidning. De tog in henne i bilen och körde henne till stadens utkant där de släppte av henne, mitt i natten, utan pengar eller telefon.

Poliserna åtalades för tjänstefel, men förnekade att de hade gjort något olagligt. Flickan hade visat dålig attityd och hade varit otrevlig, sade de. Åtalet förkastades senare, och poliserna blev alltså inte dömda för något brott.

12. s. 103**Vinterväder**

Lyssna på vad Sofi Strandberg skriver i sin kolumn och svara på frågorna.

Så här skriver Sofi Strandberg i sin kolumn i Aftonbladet den sjunde i tolfte tjugohundratolv. 7.12.2012

Det är fredagen den 7 december i Stockholm och det har snöat nästan konstant de senaste dagarna. Från att ha varit asfalt några dagar innan är gatorna nu täckta med ett tjockt snötäcke. Att ta sig från lägenheten till tunnelbanan på oplogade gator är som att utföra ett pass på gymet. Ett enklare sådant men ändå.

Ja det är svinkallt. Ja, det snöar något helt sjukt. Ja, tunnelbanan strular. Och ja, allt detta har skett över en natt. Men alltså snälla. Vi bor i Stockholm – i Sverige. Några månader om året är det kallt här, det kan komma snö och det kan bli flera minus faktiskt. Har ni som är så förvånade helt missat detta?

Jag tycker att de personer som beklagar sig över snön i sig, de är ju några jobbiga jävlar. Okej om ditt plan har blivit inställt på grund av ovädret, då förstår jag frustrationen. Men är du en person som tycker vintern och snön är så fruktansvärt hemsk tycker jag att du kan fly landet under den här perioden. Eller för alltid.

Jag kanske inte är det största fanet av den svenska vintern. Eller låt mig omformulera mig, jag är inte ett fan av svensk vinter i en storstad som Stockholm. Så ja, jag kan också vara lite butter till och från. Men jag skulle inte vilja vara utan snön och jag är definitivt inte förvånad och att klaga löser absolut ingenting. Snön kommer varje år, ungefär vid samma tid, det är bara att inse.

Uppe i norr finns några tomtar som tycker att stockholmare är mesar och gnäller i de här väderförhållandena. I går hörde jag till exempel en kille från Norrland på T-centralen som sa att vi i huvudstaden är några jävla fjollor som inte pallar snöstorm. Ja det kanske vi är. Men vad jag vet har ni inga tunnelbanor eller pendeltåg eller bussar som transporterar 739 000 personer om dagen däruppe.

13. s. 103**Nyheter**

Nu får du höra fyra korta nyheter. Lyssna och svara på frågorna

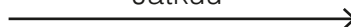
14-åring sov när polisen letade

En 14-årig elev från Vättleskolan i Göteborg som polisen har sökt sedan onsdagseftermiddagen är återfunnen och välbehållen. Pojken försvann efter en gymnastiklektion utomhus vid 15-tiden i Österåker. Läraren slog larm under onsdagskvällen och polisen sökte i området och vid bostaden. Strax efter midnatt kunde sökandet avblåsas när det visade sig att 14-åringen hade gått hem och lagt sig direkt efter orienteringen. Enligt polisen låg han hemma och sov under hela sökandet och hörde inte att polisen var där och ringde på dörren flera gånger.

Norska lotto

Jag heter Emma Krusefjell och jag har tre barn. Låt mig nu berätta om några helt osannolika händelser. Förra sommaren fick jag höra att min bror hade vunnit huvudvinsten på norska lotto, 12 miljoner kronor och dagen därpå födde jag mitt tredje barn. År 2006 fick min pappa Hadle Mortensen en lottovinst på fyra miljoner kronor, dagen därpå föddes mitt första barn. Tre år senare var det min egen tur. Jag fick huvudvinsten 8 miljoner kronor, och ja, mitt andra barn föddes samma vecka. Tre vinster i samma familj. Och vi som inte ens spelar på lotto särskilt ofta. Pengarna har inte påverkat vårt liv särskilt mycket. Jag jobbar fortfarande på en servicestation där jag säljer varm korv till bilisterna. Men nu planerar min man och jag faktiskt att bygga ett nytt hus till våra tre lyckobarn och oss själva.

Jatkuu

Problem med grannsämjan

I Sverige är det vanligt att det i höghus finns en gemensam tvättstuga med stora maskiner och torktumlare. En familj i Karlstad gillade att tvätta och var flitiga gäster i tvättstugan, så ofta som elva gånger i månaden. Grannarna tyckte att paret tvättade för ofta, vilket hade gjort det svårt för andra att få tvättider.

Grannarna klagade och hyresvärden bytte lås på tvättstugsdörren. Det ledde till att familjen som gillade att tvätta klagade hos hyresnämnden. Den ger nu hyresvärden rätt.

Det konstiga är att paret har egen tvättmaskin i lägenheten, men den använder paret inte.

Carl Philip slåss för sin bastu

År 2007 ärvde prins Carl Philip en 18 miljonersfastighet i Ökenäs. Det är fråga om en exklusiv tomt med vackra byggnader och egen strand. Nu har stället renoverats och bland annat fått en ny brygga vid vattnet. Där vill prinsen gärna även bygga en bastu men det kräver så klart tillstånd.

Alla är inte positiva till prinsens byggande. Föreningen Strandskyddarna vill inte att någon, inte ens prinsen, får bygga på stranden, eftersom det inte är tillåtet enligt strandskyddet. Lagen är lika för alla, säger föreningens ordförande.

14. s. 104**Ett dygn i Finland**

Lyssna först på hela texten. Lyssna sedan en gång till och fyll i den siffra som saknas.

Statistikcentralens nyutkomna Statistisk årsbok för Finland 2011 ger en exakt bild av det finländska samhället och hur det utvecklas. Statistiken i årsboken berättar bland annat följande:

Under ett dygn i Finland:

- föddes 167 barn: 86 pojkar och 81 flickor
- dog 139 personer
- ingicks 82 äktenskap
- beviljades 37 skilsmässor
- fick 12 utlänningar finskt medborgarskap
- färdigställdes 30 nya bostadsbyggnader
- startades 91 nya företag
- stängdes 160 kreditkortskonton på grund av betalningsstörningar
- konsumerades totalt 1,1 miljoner liter mellanöl
- kom totalt 1 183 brott till polisens kännedom
- skickades 11 miljoner textmeddelanden.

15. s. 104**Kaffe**

Lyssna på vad forskarna säger om kaffets hälsoeffekter och svara sedan på frågorna.

Människor som dricker tre till fyra koppar kaffe om dagen lever längre och löper mindre risk för att insjukna i hjärtfel eller demens, jämfört med personer som inte dricker kaffe alls. Det här enligt en amerikansk studie som omfattar över 400 000 personer. Forskarna säger ändå att resultaten inte berättar hela sanningen och ska tolkas med försiktighet. Det här eftersom kaffekonsumtionen mättes bara vid ett enda tillfälle, och inte under en längre tid. Man vet inte heller vilken beståndsdel i kaffet det är som ökar livslängden.

Forskarna utgick från en tidigare studie angående matvanor och hälsa där vuxna i åldern 50–71 år hade intervjuats. År 2008 kollade forskarna i registren alla siffror som gällde de här människorna och man tog reda på vilka som hade dött och vilken dödsorsaken var.

När forskarna hade räknat bort sådana faktorer som rökning och alkoholbruk visade det sig att kaffedrickande män löpte tio procent lägre risk att dö under den tid som studien pågick. För kvinnorna minskade risken med 16 procent.

Men inte heller för mycket kaffe är bra för hälsan. Den som dricker mer än tio koppar per dag kan man få problem med sömnen, hjärklappning eller hallucinationer.